

بناسبت سناگر و قیام ۱۲ اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۰



روز معلم

از انتشارات مجله مهرگان

۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۷۲



شاه به علم گفت: نعش خانعلی دستاویز رجاله شد

شاه به علم گفت: وقتی خانعلی کشته شد. خانعلی معلمی بود که دوران حکومت شریف امامی در اعتصاب معلمین و گویا در تیراندازی قوای انتظامی کشته شد. آن وقت نعش او دستاویز رجاله شد تا دولت بدبخت و ترسوی شریف امامی سقوط کرد. هر چه به دولت و سازمان امنیت دستور دادم که نعش را بردارید در سردخانه قانونی بگذارید کسی عمل نمی کرد، تا به همین بهانه دولت شریف امامی سقوط کرد...

نقل از صفحه ۳۸۶ (جلد دوم) خاطرات علم

دوشنبه ۵۱/۱۱/۲

بنابست ساگر و قیام ۱۲ اُردیہبشت ماہ سال ۱۳۴۰



روز معلم

اسکن شد

از انتشارات مجله معلم

۱۲ اُردیہبشت ماہ ۱۳۷۷



شهادت دکتر ابوالحسن خانعلی در ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰
آتش قیامی را برافروخت که سراسر کشور را فرا گرفت

کتابخانه تخصصی
تاریخ اسلام و انقلاب

رژیم کنونی ایران و قیام ۱۲ اردیبهشت

هنوز مردم ایران از عمق چاهی که در آن سرنگون شده‌اند بی‌اطلاعند

مصیبت‌بارترین حادثه برای هر ملتی شکست و ناکامیهای بعد از پیروزی است. آنهم پیروزی که با سالهای متمادی تلاش و فداکاری و جانبازی و با قلبی مملو از آمال و آرزوها بدست آمده باشد.

انقلاب مشروطیت ایران پس از پیروزی فرزندی به نام قانون اساسی به دنیا آورد که هنوز چشم به جهان نگشوده بود خفه‌اش کردند و سنگ قبری بر آن نهادند و به جای آن که در ۱۴ مرداد هر سال بر سر قبرش عزاداری کنند جانبازش جشن گرفتند و چراغانی و شادی کردند.

انقلاب دوم ملت ایران نیز به سرنوشتی بدتر از آن دچار شد اما هنوز مردم ایران از ضربه‌ای که نظام ولایت فقیه بر مغزشان کوفته است به هوش نیامده‌اند و به عواقب وحشتناک و ویران کننده طوفانی که اکنون در گردبادهای آن دست و پا می‌زنند ناآگاهند. وقتی طوفان و یا زلزله‌ای به وقوع می‌پیوندد پس از فرو نشستن آن، نجات یافتگان از آن حادثه تازه به آنچه بر سرشان آمده پی می‌برند. همچنانکه زمین خورده دست و پا شکسته‌ای از شدت دردی که پس از سرد شدن محل جراحات گریبانش را فرا خواهد گرفت بی‌اطلاع است. مردم ایران نیز با تمرکز توجه خویش بوضع مصیبت‌بار زمان حال خود — از عمق فاجعه‌ای که فردا بسراغشان خواهد آمد بی‌خبرند.

آن روز که در دوازدهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ بسوی تظاهرات میدان بهارستان گلوله گشودند و معلمی را کشتند و عده‌ای را مجروح ساختند، چنان طوفانی از خشم و نفرت سراسر جامعه را فراگرفت که حتی اکثر ارگانهای حکومتی از جمله گروهی از نمایندگان مجلس شورا و سنا نیز زبان به اعتراض گشودند و بالتجیه رژیم وحشت‌زده برای رهایی از این مهلکه دولت منصوب خویش را فدا کرد.

در این ایام کار سقوط و زوال در کشور ما بدانجا کشیده است که کشتار دهها هزار نفر از هموطنانمان بصورت امری طبیعی و عادی درآمده است. یکی از موارد بسیار خطرناک شستشوی مغزی نوباوگان کشور است. اما این «خطر» تنها فرزندان کشور را مشمول نمی‌گردد، بلکه این خطری است که مردم ایران را نیز تهدید میکند. زیرا مردم یک جامعه بالاجبار خود را با شرایط محیط و آب و هوایی که در آن زندگی میکنند

روز معلم

تطبیق می‌دهند. بهمین دلیل همانها که در «قیام معلم» مرگ یک معلم را تحمل نمودند و طوفانی براه انداختند، امروز از کنار مرگ دهها هزار نفر از جوانان و هموطنان کشور خویش میگذرند و حتی گورستانها بصورت مراکز تفریحی برای گروه زیادی از آنها درآمده است.

اهمیت قیام ۱۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ و تأثیر عمیقی که در جامعه باقی گذاشته است تا بدان پایه است که رژیم فعلی که بر تمام سوابق مبارزاتی ملت ایران خط بطلان کشیده است نتوانست قیام ملی ۱۲ اردیبهشت ماه را از صفحات تاریخ ایران و خاطره‌ها محو کند. بهمین دلیل نظام ولایت فقیه با تبدیل این روز ملی و مردمی به روز دولتی، همه ساله این روز را به نام «روز معلم» با تشریفات دولتی و چاپ تمبر مخصوص گرامی میدارد. اما همچنانکه رژیم کنونی «انقلاب ملت» ایران را دزدید و اسلامی کرد با دزدیدن قیام «۱۲ اردیبهشت ماه»، «روز معلم» را نیز اسلامی کرده است. زیرا معلمان کشور بدین دلیل این روز را «روز معلم» نام نهاده‌اند که دکتر خانعلی در این روز تاریخی در راه آزادی و عدالت به قتل رسید در صورتی که رژیم کنونی برای گمراه کردن نسل جوانی که در آن تاریخ هنوز به دنیا نیامده بود، ۱۲ اردیبهشت ماه را به روز «مطهری» تغییر نام داده است. علاوه بر آن پیش‌آهنگان آن قیام تاریخی یا بدست رژیم بهلاکت رسیدند و یا در زندانها پوسیدند و یا پاکسازی و دربدر و فراری شدند.

روز معلم

قیام تاریخی معلم

در ۱۲ اردیبهشت ماه سال ۱۳۴۰

جامعه معلمان ایران اولین سازمان اجتماعی بود که با قیام خود سکوتی را که پس از کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ سراسر جامعه را فرا گرفته بود شکست و ترس و وحشتی را که بردلها نشسته بود از دلها زدود. این جامعه پس از آن که در برابر خواستهای مشروع معلمین در طول ماهها و بطور مکرر، با رفتار سرکوبگرانه و بی‌اعتنایی‌های گستاخانه هیئت حاکمه و زندانی شدن اعضای فعال خود در تهران و شهرستانها مواجه گشت، بالاخره مجمع عمومی معلمان را در بعد از ظهر روز پنجشنبه هفتم اردیبهشت ماه ۴۰، در باشگاه مهرگان (خانه معلم) تشکیل داد و این مجمع به اتفاق آراء روز ۱۲ اردیبهشت ماه سال ۴۰ را روز اعتصاب عمومی معلمان در سراسر کشور اعلام نمود.

بدنبال اعلام این اعتصاب شرکت کنندگان در مجمع عمومی باراهپیمایی در خیابانها به تظاهرات پرداختند و گروهی از فعالین باشگاه بوسیله قوای انتظامی و پلیس

و ساواک که بحال آماده باش خیابانهای اطراف باشگاه را احاطه کرده بودند بازداشت و زندانی شدند. باشگاه مهرگان نیز محاصره و باشغال قوای انتظامی و پلیس درآمد و کلیه اسناد و مدارک و اموال جامعه معلمان با کامیونهای ارتشی به یغما رفت.

در تمام طول مبارزات معلمان، دولت و گروهی از نمایندگان مجلسین و سایر ارگانهای حکومتی بسرکوبی و اهانت معلم برخاستند و از هیچگونه تهمت و افترا بمریایان کشور بنام کمونیست - خرابکار - اخلالگر و... خودداری نکردند و حتی چند تن از عاملین ساواک بنام هیئت مدیره معلمان بحضور «شاهنشاه» باریافتند! و در اعلامیه‌های گوناگون خویش از جان‌نثاری!! معلمان نسبت به ذات اقدس شهریاری داستانها سرودند و معلمان را در روزنامه‌ها چاقوکش و اخلالگر نامیدند. پس از عقب نشینی هیئت حاکمه در مقابل قیام ۱۲ اردیبهشت ماه معلم و مردم، و انعکاس گسترده وقایع مذکور در جراید و رادیو تلویزیونهای خارجی، آن تظاهرات نیز بصورت مهمترین وقایع روز جرائد داخلی درآمد اما با آن که اکثر این نشریات ارگانهای تبلیغاتی هیئت حاکم بودند برای انتشار این وقایع از سانسور مقامات امنیتی و ساواک مصون نبودند. در این جا شرح وقایع روزانه قیام ۱۲ اردیبهشت ماه سال ۴۰ را از زبان روزنامه‌های آن ایام نقل می‌کنیم اما چون اشاره به اخبار و مقالات همه جرائد آن زمان بعلت طول کلام امکان پذیر نیست، فقط به فشرده بخشی از اخبار و مقالات «سانسور شده» دو روزنامه کیهان و اطلاعات اکتفا می‌کنیم:

کیهان ۴ شنبه ۱۷ اسفندماه ۱۳۳۹ - شماره ۵۳۰۶

طبق تصمیم امروز وزارت فرهنگ بدون کارت شناسائی

از ورود معلمان بمدارس و اجتماعات فرهنگی جلوگیری می‌شود

در اعلامیه معلمان پایتخت اشعار شده بود که معلمین روز چهارشنبه ۱۷ اسفند را روز اعتراض معلم اعلام میکنند، در این روز معلمین در محل کار خود و در کنار دانش آموزان خویش حضور خواهند یافت ولی درس و بحثی نخواهند داشت و با سکوت خویش اعتراض خود را اعلام خواهند نمود.

در وزارت فرهنگ

مقامات وزارت فرهنگ در این مورد به خبرنگار ما گفتند از چند روز به این طرف

بوسیله بازرسان وزارتی و مقامات فرهنگ تهران به وزارت فرهنگ گزارش می رسید که به دنبال تصمیم قبلی یکی از جامعه‌ها، روز چهارشنبه (قبل از ظهر) روز اعتراض معلمان اعلام شده است و در اعلامیه‌ای که از طرف باشگاه مهرگان منتشر گردید اعلام شده بود که معلمان در کلاسها از دادن درس قبل از ظهر در مدارس خودداری خواهند کرد. با اطلاع از این تصمیم وزارت فرهنگ اقدام به صدور بخشنامه کرد و از مدیران مدارس و معلمان درخواست شد که کماکان در مدارس حضور یافته و در کلاسها مشغول تدریس شوند.

در این بخشنامه از روسای مدارس خواسته شد معلمینی را که بخواهند بعنوان اعتراض از دادن درس خودداری کنند به فرهنگ تهران معرفی کنند تا ترتیب انتظار خدمت آنان از طرف فرهنگ داده شود.

اظهارات سخنگوی فرهنگ تهران

این مقام افزود اداره کل فرهنگ استان مرکز از هفته قبل در جریان امر بوده و دستورات موکدی صادر شده از جمله اینکه صریحاً دستور داده شده از ورود عناصر مفسده‌جو که به لباس معلم درآمده‌اند جلوگیری نمایند و برای اجرای این منظور کلیه بازرسان فرهنگ دارای کارت عکس‌دار مخصوصی خواهند بود که وقت هنگام ورود به مدارس به روسای مدارس ارائه خواهند داد و به این ترتیب امکان هیچگونه اقدام خلافی برای کسانی که می‌خواهند دانش‌آموزان و معلمان شرافتمند را ملعبه نیت سوء خود قرار دهند نخواهد بود بطور کلی فرهنگ تهران دقیقاً مراقب جریان امور تحصیلی دانش‌آموزان بوده و اگر کسی بخواهد برخلاف دستورات فرهنگ رفتار نماید مورد تعقیب قانونی قرار خواهد گرفت.

بازرسان وزارت فرهنگ!! یا مأموران ساواک؟

بازرسان وزارت فرهنگ! که روزنامه کیهان بدانها اشاره نموده است همان مأموران پلیس و ساواک و عاملین مخفی و آشکار آنها در سازمانهای آموزشی بودند که با زیر نظر قرار دادن مؤسسات آموزشی، معلمان و دانش‌آموزان «محرک» و «اخلالگر» را به کمک عاملین «فرهنگی» خویش شناسایی کرده روانه زندانها میکردند.

گامهای اساسی قبل از اعلام اعتصاب

جامعه معلمان ایران در طول سه ماه اقدامات ضروری برای یک جنبش عمومی از

قبیل سازماندهی، تشکیل کمیته‌های اعتصاب در تهران و شهرستانها، انتشار اعلامیه‌ها و بیانیه‌ها، از جمله انتشار اعلامیه‌ای با امضای دهها هزار نفر از معلمان در اعتراض به شرایط ناگوار معیشتی خود، پخش نشریاتی حاوی اسناد و مدارک فساد و دزدی و کارنامه فروشی و پست فروشی، و... زمینه یک اعتصاب عمومی را فراهم ساخت که همه این فعالیتها با قطع حقوق و زندانی شدن گروهی از معلمان و چاقوکشی‌ها و زخمی کردن اعضای فعال جامعه در جلسات علنی مهرگان، از طرف چاقوکشان اعزامی توأم بود.

جامعه معلمان برای آزمایش تأثیر این تلاشها، طی اعلامیه‌ای روز ۱۷ اسفند ماه سال ۴۰ را روز اعتراض عمومی معلمان اعلام نمود بدین طریق که معلمان در سر کلاسهای درس حاضر شوند ولی با امتناع از تدریس سکوت اختیار کنند، سکوت کامل معلم و محصل چنان هیئت حاکمه را به وحشت انداخت و چنان تأثیر عمیق در مردم گذاشت که سازمانهای امنیتی و انتظامی بحال آماده‌باش درآمدند. جامعه معلمان در دومین بیانیه خود اعلام نمود که معلمان سراسر کشور یک روز حقوق خود را به بانک به حساب مخصوص اعلام شده بگذارند. حرکت دسته‌جمعی معلمان به سوی بانکها خاصه بانک ملی پایتخت بار دیگر موجب وحشت هیئت حاکمه و تقویت روحیه فرهنگیان کشور شد. یک روز حقوق معلم به‌عنوان تنها پشتوانه مالی این جنبش ملی در پیروزی قیام معلم و مردم نقش اساسی داشت زیرا علاوه بر تأمین هزینه‌های این قیام با پرداخت حقوق کامل زندانیان و فرهنگستانی که گروه گروه حقوقشان قطع می‌گردید از این محل، طرح مقامات مسئول برای متوقف کردن این جنبش از طریق قطع حقوق فرهنگیان مبارز نقش بر آب شد زیرا با چنین تضمین مالی دیگر هیچکس برای ادامه مبارزه از نظر تنگی معیشت دغدغه خاطری نداشت.

مرحله سوم و آخرین مرحله اعلام اعتصاب عمومی بود که بدون وقفه موسسات سراسر کشور یکپارچه تعطیل شدند. یکی از دلایل پیروزی قیام معلم اتحاد یکپارچه معلمان بود و تمام تلاش هیئت حاکمه برای تفرقه‌اندازی نقش بر آب شد.

تظاهرات معلمان و طبقات مختلف مردم

در اولین روز اعتصاب، در میدان بهارستان

دراعلامیه اعتصاب، محل اجتماع اولین روز اعتصاب صحن وزارت فرهنگ تعیین شده بود. ولی چون کلیه خیابانهای ورود بدین وزارتخانه از شب قبل بوسیله قوای مسلح

اشغال گردیده بود صبح روز ۱۲ اردیبهشت ماه، معلمان، دانشجویان، دانش آموزان و تعداد کثیری از مردم تهران از نقاط مختلف شهر برای شرکت در تظاهرات بسوی بهارستان براه افتادند و با این که قوای انتظامی میدان بهارستان و خیابانهای اطراف را محاصره کرده بود، کثرت جمعیت بحدی بود که آنها نتوانستند از ورود جمعیت به میدان بهارستان و خیابانهای اطراف جلوگیری کنند و کوشش ماشینهای آتش نشانی نیز کوچکترین تاثیری در پراکنده ساختن مردم نداشت. به همین دلیل دستور تیراندازی بسوی جمعیت صادر شد و در اولین لحظات دکتر خانعلی شهید شد و جنازه اش از بین جمعیت ربوده شد و مجروحین نیز به بیمارستان سینا انتقال یافتند. پس از این واقعه چنان طوفانی از خشم و نفرت جمعیت را فراگرفت که رژیم وحشت زده به قوای خویش فرمان عقب نشینی داد و پس از سخنرانیهای شدیدالحن نمایندگان طبقات مختلف مردم، قطعنامه جامعه قرائت و مردم با بلند کردن دستها و با فریاد مرگ بر استبداد و زنده باد آزادی به اتفاق آراء مفاد قطعنامه را به شرح زیر تصویب نمودند:

متن قطعنامه

- ۱ - دولت معلم کش شریف امامی باید بلادرنگ استعفا دهد.
 - ۲ - قاتل معلم رشید و مبارز ما دکتر خانعلی باید بلافاصله دستگیر و به مجازات قانونی برسد.
 - ۳ - محمد درخشش رهبر اعتصاب که در زندان قزل قلعه زندانی شده است باید هر چه زودتر بدون قید و شرط آزاد و به آغوش فرهنگیان بازگردد.
 - ۴ - معلمین و دانشجویان و دانش آموزان مبارز و غیور تهران و شهرستانها که به زندانها اعزام شده اند باید بلافاصله آزاد شوند.
 - ۵ - باشگاه مهرگان خانه معلمان ایران که بدون هیچگونه مجوز قانونی به اشغال قوای انتظامی درآمده است باید بروی فرهنگیان باز شود.
 - ۶ - خواسته مشروع فرهنگیان مبنی بر تصویب اشل حقوقی باشگاه مهرگان و طرد عناصر ناباب و فاسد از دستگاه تعلیم و تربیت کشور باید در اسرع وقت اجرا شود.
- پس از تصویب قطعنامه، سیل عظیم جمعیت بسوی باشگاه مهرگان سرازیر شد و این سنگر مبارزاتی معلمان را از اشغال قوای انتظامی و ماموران ساواک خارج ساخت، همچنین فشار افکار عمومی و وحشت هیئت حاکمه موجب آزادی درخشش و معلمان و

دانشجویان و دانش‌آموزان زندانی شد و اعتصاب ۱۲ اردیبهشت ماه معلمان نیز بعلت شرکت تمام طبقات در اجتماعات و راهپیماییها بصورت قیام عمومی ۱۲ اردیبهشت ماه ملت ایران درآمد.

جنازه دکتر خانعلی بوسیله مأموران انتظامی و ساواک از میدان بهارستان روده شد. پس از شهادت دکتر خانعلی گروهی از ماموران ساواک در «لباس مردم» جنازه را بعنوان رساندن سریع آن به بیمارستان از میان جمعیت ربودند اما سرهنگ شادمهر دانی دکتر خانعلی که پس از انقلاب به معاونت ستاد ارتش منصوب شد محل مخفی جنازه را که از بیمارستان بازرگانان به مسجد اسکندری منتقل نموده بودند محرمانه به جامعه معلمان اطلاع داد. بلافاصله سیلی از اتومبیلها و اتوبوسها بسوی مسجد اسکندری که بوسیله قوای مسلح محاصره شده بود سرازیر شد و با پاسداری هزاران نفر از معلمان و دانشجویان و دانش‌آموزان از جنازه در تمام طول شب، برنامه دولت برای دفن مخفیانه شبانه جنازه نقش بر آب گشت.

تشییع جنازه دکتر خانعلی بوسیله طبقات مختلف مردم

از صبح روز سیزدهم اردیبهشت ماه مردم پایتخت بطور دسته‌جمعی و یا انفرادی از نقاط مختلف شهر بسوی مسجد اسکندری (نزدیک دانشگاه) برای شرکت در تشییع جنازه دکتر خانعلی براه افتادند. عده زیادی از معلمان و مردم شهرستانها نیز برای حضور در این تشییع جنازه به تهران آمده بودند. در تمام طول خیابانها و کوچه‌ها از مسجد اسکندری تا مجلس شورا قوای «نظامی» بحال آماده باش مستقر بودند. در مسجد اسکندری پس از سخنرانی کوتاه درخشش جنازه بسوی میدان بهارستان حرکت داده شد و طول جمعیت به چند کیلومتر بالغ بود. در میدان بهارستان پس از سخنرانیهای نمایندگان طبقات مختلف، جنازه دکتر خانعلی با تشریفات خاص به ابن بابویه منتقل و به خاک سپرده شد. اینک فشرده‌ای از دو روزنامه کیهان و اطلاعات درباره این وقایع:

کیهان ۱۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

بر اثر تیراندازی در میدان بهارستان یک معلم در تظاهرات دیروز کشته شد

تشییع جنازه دکتر خانعلی معلم مقتول امروز با حضور فرهنگیان، دانشجویان، دانش آموزان و طبقات مختلف مردم انجام شد

* سه نفر از معلمین نیز در جریان تظاهرات دیروز مجروح شدند

* دکتر خانعلی دبیر دبیرستان جامی بود و جنازه او امروز به ابن بابویه حمل شد

* دولت طی اعلامیه‌ای رسماً اعلام داشت که مسببین را تعقیب خواهد کرد.

* امروز دانشگاه تهران تعطیل شد و دانشجویان در مراسم تشییع جنازه شرکت کردند

* مادر مرحوم دکتر خانعلی به دادستان تهران شکایت کرد

روز گذشته در تظاهراتی که بمناسبت اجتماع معلمین در میدان بهارستان روی داد

یکی از معلمین بنام دکتر ابوالحسن خانعلی بضرب گلوله به قتل رسید.

دکتر خانعلی دبیر دبیرستان جامی بود و پس از آن که گلوله به او اصابت کرد او

را به بیمارستان بازرگانان بردند و عمل جراحی مغز روی او انجام گردید ولی نتیجه‌ای گرفته نشد.

معلمین دیشب برای عیادت سه نفر از همکاران خود که در جریان تظاهرات دیروز مجروح

شده و در بیمارستان سینا بستری بودند به بیمارستان مزبور رفتند و از آنجا برای تحویل

گرفتن جنازه دکتر خانعلی به بیمارستان بازرگانان آمدند.

جنازه برای انجام مراسم مذهبی به مسجد اسکندری منتقل شد. جسد مرحوم

دکتر خانعلی در وسط حیاط مسجد قرار داده شد و شب گذشته عده زیادی از معلمین و اقوام

آن مرحوم در اطراف جنازه به قرائت قرآن گذراندند. از صبح امروز بتدریج دستجات

معلمین بطرف مسجد اسکندری روانه شدند. معلمین زن غالباً لباسهای مشکی بر تن

داشتند و اکثر آموزگاران و دبیران بدون کراوات و با علامت سیاه رفته بودند. رفته رفته

دستجات دانشجویان و دانش آموزان نیز بطرف مسجد اسکندری آمدند و تعداد جمعیت

هر لحظه فزونی می‌یافت.

بر روی لباس و یا پیراهن اکثر دانش آموزان و دانشجویان نوارهای مشکی دیده

میشود. صفوف معلمین و دانشجویان و دانش آموزان بسیار منظم بود و در جلو صف

عده‌ای بتلاوت قرآن اشتغال داشتند.

حرکت جنازه

جنازه مرحوم دکتر خانعلی امروز با حضور معلمین و دانشجویان و دانش آموزان و طبقات مختلف مردم تشییع شد و از صبح امروز دانشجویان دانشگاه و معلمین و فرهنگیان بتدریج در اطراف مسجد حضور یافتند و بهمین مناسبت دانشگاه امروز تعطیل بود و دانشجویان برای شرکت در مراسم تشییع جنازه از حضور در کلاسها خودداری کرده بودند و چون مدارس نیز تعطیل بود همگی در این مراسم حضور یافته بودند.

شرکت کنندگان در این مراسم اغلب علامت سیاه بر روی لباس خود داشتند. چون تعداد شرکت کنندگان در مراسم تشییع جنازه بسیار زیاد بود امروز خیابانهای لاله زارنو، اسلامبول، چهارراه مخبرالدوله و قسمتی از خیابان سعدی و بعداً خیابان شاه بکلی بسته شد و عبور و مرور غیرممکن گردید.

جنازه مرحوم دکتر خانعلی در حالی که دانشجویان و فرهنگیان دسته‌های گل و پلاکاردهای متعدد با خود حمل می کردند روی دوش بحرکت درآمد و ضمناً عکس بزرگی از مرحوم دکتر خانعلی نیز بوسیله جمعیت حمل میشد.

اطلاعات چهارشنبه سیزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

در جریان تظاهرات دیروز

دیبری به ضرب گلوله به قتل رسید

* دو معلم و یک دانش آموز ضمن تصادمات مقابل میدان بهارستان مجروح شدند
* امروز جنازه مرحوم دکتر خانعلی بجلوی مجلس برده شد و اجتماع کنندگان مجازات مسبین را خواستار شدند.

* دیروز برای پراکنده ساختن تظاهرکنندگان، تیراندازی شد و از اتومبیلهای آب‌پاش آتش نشانی استفاده گردید.

* امروز دانشجویان دانشگاه بعنوان اظهار همدردی با معلمین بکلاس نرفتند.
* بعقیده مقامات انتظامی، در قتل و تصادفات دیروز عواملی خارج از ماموران انتظامی و معلمین دست داشته‌اند.

بعد از ظهر دیروز قطعی شد که درتظاهرات معلمین درمیدان بهارستان تصادمی روی داده است که بقتل یک دیبر و جراحت سه معلم انجامیده است.

یک مقام مطلع به خبرنگار ما گفت:

سکوت مقامات انتظامی از این نظر است که بیم دارند هرگونه اظهار نظری در این مورد موجب خنثی شدن اقدامات و فعالیتهای ماموران در پیدا کردن عوامل قتل گردد. مقامات انتظامی کوشش دارند که عوامل اصلی این قتل هرچه زودتر شناخته شده و بمجازات برسند.

مقام مطلع مورد بحث سپس به اظهارات خود ادامه داد:

مامورین انتظامی اطمینان دارند که افراد پلیس در تظاهرات دیروز هنگامی که مورد حمله تظاهر کنندگان و سنگ پرانیهای آنان قرار گرفته‌اند، بمنظور متفرق ساختن آنها چند تیر شلیک کرده‌اند. این مقام بعد متذکر شد همانطور که همه میدانند مامورین انتظامی هیچ وقت چاقو با خود حمل نمی‌کنند.

مقام مورد بحث در پایان نتیجه گرفت: با آنچه گفته شد مسلم بنظر میرسد افراد اخلاص‌گری که در حین تظاهرات به اجتماع معلمین پیوسته‌اند دست به قتل و چاقوکشی زده‌اند تا احساسات تظاهر کنندگان را تحریک کنند و آنها را دستخوش هیجان سازند تا با استفاده از احساسات تحریک شده، دامنه تظاهرات را به آشوب و بلوا بکشانند.

مقام مطلع اضافه کرد: بخصوص که مدرکی نیز در دست مقامات انتظامی هست که حکایت از این دارد که مقداری از افراد اخلاص‌گر در جریانات دیروز اسلحه و چاقو با خود همراه داشته‌اند.

در خبرگزاریهای خارجی

خبرنگاران خبرگزاریهای خارجی دیشب از تهران خبر قتل تاسف‌انگیز آقای دکتر ابوالحسن خانعلی و همچنین مجروح شدن سه معلم را در خلال تظاهرات دیروز معلمین مخابره کرده‌اند.

روزنامه کیهان مورخ ۱۴ اردیبهشت ماه در سرمقاله خود تحت عنوان: «معلمند نه اخلاص‌گر» بقلم عبدالرحمن فرامرزی نماینده مجلس و مدیر روزنامه چنین نوشت:

معلمند نه اخلاص‌گر

مجلس امروز با مجلس پریروز بسیار فرق داشت. پریروز وقتی مدیر این روزنامه پشت تریبون رفت و اعتراض کرد که چرا به معلمین تیراندازی کرده‌اند عده‌ای از وکلا که بگمانم برای این به مجلس فرستاده شده‌اند که هر کس یک کلمه بنفع آزادی و مردم حرف بزند او را هو کنند صدا بلند کردند که اینها اخلاص‌گرند و در نتیجه چنانکه

در شماره پیش نوشته بودیم مجلس متشنج شد. ولی امروز قیافه مجلس عوض شده بود و معلوم میشد که همه فهمیده‌اند اینها معلمند! تمام معلمین مملکت اعتصاب کرده‌اند و کیل فارغ البال مرفه الحال روی صندلی نرم توی هوای ملایم نشسته و میگویند اینها معلم نیستند چند تا اخلا لگروند! اگر اینها اخلا لگروند پس معلمین کجا هستند؟ لابد سرکلاس نشسته‌اند.

چنان که در شماره دیروز نوشته بودیم اعتصاب حق قانونی معلمین بوده، کسی خودسری کرده و موجب قتل یک فرد عالم و مربی این ملت شده، این کس باید پیدا و محاکمه و مجازات شود. خون یک گربه نباید هدر برود تا چه رسد به خون یکی از فاضلترین و شریفترین و مفیدترین بشر.

طبقه‌ای که روح ملت و مملکت در دست اوست باید راضی باشد، باید محترم باشد، و بیش از همه باید خون او محترم باشد. کسی که روی مغز معلم تیر خالی کرده باید پیدا و مجازات شود. مامور دولت باید بین طبقه معلم و دزد و راهزن فرق بگذارد، باید بداند که با شریفترین طبقات بشر روبروست نه با راهزن و اخلا لگر.

آنچه بسیار موجب خرسندی و امید ما شد همدردی و احساساتی بود که مردم به معلم نشان دادند، دیروز خیا بانهای زیادی بواسطه اجتماع مردم برای نشان دادن همدردی با معلم مسدود شده بود. دولت و مجلس هر دو باید برای این اجتماع حساب قائل باشند و این قضیه موجب گردد که مامورین انتظامی را متوجه سازند که بامردم مثل یک آدم مسلحی که با دشمن مواجه شده رفتار نکنند و هر کدام هر چه کردند حتماً مجازات گردند.

کیهان پنجمین ۱۴ اردیبهشت ماه سال ۴۰

پیش از ظهر دیروز

دولت در مجلس پیرامون جریانات اخیر توضیح داد

به مناسبت قتل مرحوم دکتر خانعلی، حوادث سه روز اخیر و بعنوان سوء سیاست

دونماینده مجلس دولت را استیضاح کردند

به احترام درگذشت مرحوم دکتر خانعلی یک دقیقه سکوت اعلام شد

* دو سؤال درباره علت و مسبب قتل مرحوم دکتر خانعلی تقدیم گردید

- * نخست وزیر: دولت به هیچ وجه دستور تیراندازی بسوی جمعیت نداده بود
- * به مامورین انتظامی دستور داده شد حتی المقدور صبر و بردباری داشته باشند
- * وزیر فرهنگ گفت: من بیش از همه از درگذشت یک معلم متأثر هستم
- * رئیس مجلس گفت: مجلس همیشه آماده است که مطالب آقایان معلمین را گوش کند

اظهارات اللہیار صالح نماینده کاشان در مجلس

«... حادثه بسیار ناگواری که روز سه شنبه در میدان بهارستان مقابل مجلس یعنی حریم امنیت مشروطه بوقوع پیوسته و احساسات ملت ایران را سخت جریحه دار کرده است. مرا بر آن وامیدارد که:

اولاً — تاسف و تالم عمیق خود را نسبت به دولت که به پلیس اجازه داده است بدون هیچگونه علت در کمال وحشیگری و شقاوت بسوی جمعیت معلمین تیراندازی کند و باعث کشته شدن یک نفر مرد شریف و خدمتگزار وطن بنام دکتر خانعلی دبیر دبیرستان جامی و زخمی شدن چند نفر دیگر از فرهنگیان محترم گردد ابراز نمایم. بر هیچکس پوشیده نیست که مقام معلم در هر جامعه مورد احترام است و هیچ فردی نمی تواند خدمت بزرگی را که معلم از راه تعلیم و تربیت اطفال و جوانان کشور انجام میدهد نادیده بگیرد. حقی که معلم بر گردن اجتماع دارد بقسمی عظیم است که در برابر آن هیچگونه اجر مادی و معنوی نمی تواند مقابله نماید. هرگونه سوء رفتار و اهانتی که نسبت به این طبقه از مردم شریف و خدمتگزار بشود در حقیقت نسبت به همه افراد جامعه اعمال شده است زیرا اینان مربی و آموزنده فرزندان مملکت هستند و هتک احترام آنان بهمه افراد ملت خاصه به جوانان و دانش آموزان و دانشجویان گران و تحمل ناپذیر می آید. اگر معلمان کشور که باید از کلاس اول دبستان تا کلاس آخر دانشگاه درس اخلاق حسنه و وطن خواهی و وظیفه شناسی و نوع پروری و عزت نفس به نوباوگان مملکت بدهند، خود ناراضی و مایوس و نامرغه و آشفته و پریشان حال باشند، شما چگونه متوقعید که این طبقه بتواند به وظیفه تربیتی و آموزندگی خود آن چنان که شایسته است عمل کند و به تهذیب اخلاق نوآموزان و تقویت روحیه دانش آموزان و دانشجویان و امیدوار کردن آنان به یک آینده روشن و درخشان اهتمام ورزد. کار معلمی کاری است که به آزادی روح و حوصله بسیار و بنیه قوی نیازمند است و مسلم است که برای حصول این لوازم، وضع معلم باید از نظر مادی و معنوی تأمین و از رفاه نسبی برخوردار باشد. وگرنه امر آموزش و پرورش که اساسی ترین مساله برای تکامل ملت است بکلی مختل و بیسرو سامان خواهد

گشت. آقایان اطلاع دارند که پریروز عده‌ای از معلمان پایتخت بنماینده‌ای از طرف قاطبه معلمان کشور به میدان بهارستان آمده بودند تا مطالب خود را بسمع مجلس و دولت برسانند. این عده در کمال نظم و آرامش تجمع کرده بودند و من خود در هنگام ورود به مجلس شاهد آرامش و متانت آنان بودم و هیچ‌گونه حرکت خلاف قاعده و عمل آشوبگرانه‌ای از آنان مشاهده نکردم و البته انتظاری جز این از یکدسته مردم روشنفکر و نجیب نمی‌رفت ولی متأسفانه دستگاه حکومت که از چند سال پیش تا کنون صداهای رادر سینه خفه کرده و باب آزادی بیان و آزادیهای قانونی دیگر را بر روی مردم مسدود ساخته و هرگونه حق اظهار وجود را از ملت ایران سلب کرده و به این حق‌شکنی‌های خودسرانه و عملیات مستبدانه خوگرفته دستور داده است که نیروی انتظامی این عده از سروران محترم و اصیل را متفرق سازد و چون به وسیله ماشینهای آب پاش متفرق نشده‌اند، سلاح گرم متوسل گردیده و با وحشیانه‌ترین وضعی چند نفر را مجروح و یک نفر را (تا آنجا که میدانیم) بقتل رسانده‌اند که ابوالحسن خانعلی دکتر در فلسفه و دبیر دبیرستان جامی بوده است. این عمل سبعانه از طرف دولت بقدری حس نفرت و انزجار قاطبه ملت را علیه دستگاه حکومت برانگیخته است و بحدی در اذهان عمومی سوء اثر گذاشته است که به عقیده من بهیچوجه مجال ادامه زمامداری به این دولت نمی‌دهد (فلسفی — باید استعفا کند) و مصلحت مملکت سقوط چنین دولتی را ایجاب میکند. آقایان، گرد آمدن عده‌ای از شریفترین مردم این کشور در مقابل مجلس برای مطالبه حق خود چه ضرری داشت؟ و خلاف کدام مصلحت عمومی بود که عمال یک دولت خودسر و بی‌اعتنا به آزادی، آنان را متفرق کند و اساساً اگر جمعی از افراد ذیحق کشور برای تظلم و اظهار شکایت یا اعتراض بمیدان بهارستان نیایند و در برابر مجلس قرار نگیرند و مطالب مورد نظر خود را از این مکان به گوش نرسانند بکجا باید بروند و چه باید بکنند؟ من از دولت آقای شریف امامی سؤال میکنم بچه مجوزی تصمیم بیراکنده ساختن جمعیت معلمان کشور در میدان بهارستان گرفته است؟ این عده مردم شرافتمند جز اینکه از حق اعتصاب و تجمع که در مترقی‌ترین و عقب‌افتاده‌ترین ممالک دنیا معمول و متداول است استفاده کرده بودند مرتکب چه رفتاری شده بودند که مستلزم تیراندازی بسوی جمعیت باشد؟ در این موقع که من مشغول بیان این مطالب هستم موج نفرت و خشم ملت ایران نسبت به دولت اوج گرفته است و شاهد این مدعا، تشییع جنازه منظم و عظیمی است که دیروز بوسیله دهها هزار نفر از مردم روشنفکر تهران و فرهنگیان و اصناف و دانشگاهیان برای معلم شهید مرحوم دکتر خانعلی برگزار گردید و من در این جا به نمایندگی از طرف ملت ایران عمل وحشیانه

دستگاه انتظامی را شدیداً تقیح و دولت آقای شریف امامی را نکوهش و ملامت میکنم و بروح پاک آن خدمتگزار نجیب و فاضل که بیگناه خونش در مقابل مجلس شورای ملی ریخته شد درود می فرستم و از خداوند طلب مغفرت مینمایم.

اطلاعات - چهاردهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

خبر گزاریهای خارجی

تهران - آسوشیتدپرس - ۱۶ اردیبهشت - روز شنبه قریب ۱۰ هزار تن از دانشجویان و معلمان ایران اجتماع کردند و درخواست کردند که مسبین تیراندازی بروی چهار معلم مجروح و مقتول روز سه شنبه گذشته تنبیه شوند، آنها اظهار می داشتند که از مسبین این تیراندازی انتقام خواهند گرفت.

این تیراندازی که موجب سقوط کابینه شریف امامی گردید روز سه شنبه گذشته هنگام اجتماع معلمان در مقابل پارلمان صورت گرفت و در جریان آن یک معلم کشته و سه نفر مجروح شدند.

تظاهرکنندگان در حالی که مسبین قتل دبیر مقتول را «قصاب» و «وحشی» می نامیدند درخواست نمودند که سرگرد پلیس شهرستانی هرچه زودتر به کیفر برسد.

راهپیمایی بزرگ ۱۴ اردیبهشت ماه مردم

در این راهپیمایی علاوه بر طبقات مختلف مردم، گروه زیادی از روحانیون نیز شرکت داشتند در این روز که هزاران پلیس و ژاندارم خیابانهای اطراف باشگاه مهرگان و شاه آباد و اسلامبول و سرچشمه و نظامیه را اشغال کرده بودند، یک ستون راه پیمایی از باشگاه مهرگان بسوی میدان بهارستان براه افتاد.

در پیشاپیش ستون، روحانیون و معلمان معمم از جمله دکتر بهشتی، دکتر باهنر، دکتر مفتاح و گروه دیگری که بعداً از کارگزاران مهم رژیم جمهوری اسلامی شدند در حرکت بودند. بانوان با لباس سیاه و پس از آنها به ترتیب معلمان، دانشجویان، دانش آموزان، پدران، اصناف، بازاریان، کارگران و سایر طبقات دیگر (همه با بازوبندهای سیاه) در ستون راهپیمایان قرار داشتند. پس از سخنرانیهای نمایندگان طبقات مختلف در میدان بهارستان که از ۱۵ بلندگو پخش می گردید مواد دومین قطعنامه جامعه معلمان ایران قرائت و با فریاد مرگ بر استبداد و زنده باد آزادی بتصویب رسید. بالاخره قیام

مردم ایران دولت شریف امامی را سرنگون کرد. در تاریخ کشور ما این از موارد استثنائی بود که مردم توانستند حکومتی را سرنگون کنند.

کیهان - ۵ شنبه ۱۴ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

تظاهرات امروز فرهنگیان

اجتماع دیروز عصر

دیروز عصر از ساعت ۵ بعد از ظهر طبق قرار قبلی معلمان و دانشجویان و دانش آموزان در باشگاه مهرگان اجتماع کردند.

در این اجتماع همه کسانی که صبح دیروز در مراسم تشییع جنازه مرحوم دکتر خانعلی حضور داشتند شرکت کرده بودند.

مقارن ساعت ۵ و سی دقیقه آقای درخشش پشت میکروفون قرار گرفت و اظهار داشت روز سه شنبه معلمان در نهایت نظم و سکوت به مبارزه خود ادامه دادند ولی در این جریان یکی از بهترین همکاران ما کشته شد. این ضایعه اسفناک برای آنهایی که مبادرت به این عمل کرده اند بسیار گران تمام خواهد شد. تجلیلی که امروز (دیروز) از جنازه مرحوم دکتر خانعلی کردید نشانه عظمت روح شما بود. این اجتماع نشان داد که شما مصمم بر احقاق حق خود هستید.

بعد از بیانات آقای درخشش اجتماع کنندگان متفرق شدند و قرار شد در یک جلسه مشورتی که نمایندگان معلمان بعضی شهرستانهای نزدیک تهران نیز در آن حضور داشته باشند برنامه فردا (امروز) را تعیین نمایند و سرانجام قرار شد صبح امروز ساعت ۹ مجدداً در باشگاه مهرگان معلمان اجتماع کنند.

صبح امروز

از ساعت ۸ صبح امروز معلمان بتدریج در باشگاه مهرگان جمع شدند. اجتماع معلمان تدریجاً فزونی یافت بطوری که در ساعت ۹ صبح عده کثیری از آنان در خارج باشگاه و خیابان لاله زار نو اجتماع نمودند.

حرکت معلمان بطرف بهارستان

سپس برنامه حرکت معلمان بطرف بهارستان اعلام شد و از حاضرین تقاضا شد که هنگام حرکت در مسیر خود رعایت نظم و ترتیب را بنمایند. بدین ترتیب معلمان از

باشگاه مهرگان بطرف خیابان سعدی و چهارراه مخبرالدوله و خیابان شاه آباد حرکت کردند. به معلمین توصیه شد که در مسیر خود و میدان بهارستان سکوت را حفظ کنند و از هرگونه شعار و تظاهری خودداری نمایند.

عکس بزرگی از مرحوم دکتر خانعلی روی دست معلمین در حرکت بود. در پلاکاردهای متعددی که عده‌ای از معلمین حمل میکردند شعارهایی بچشم می خورد.

نظم را رعایت کنید

در خیابان شاه آباد و میدان بهارستان، جمعیت کثیری دیده میشدند. بر اثر اجتماع فرهنگیان و مردم خیابان شاه آباد و اسلامبول و میدان بهارستان و کلیه خطوطی که به میدان بهارستان ختم میشد، بسته بود و عبور و مرور وسائط نقلیه متوقف مانده بود. در میدان بهارستان تعداد زیادی دانشجویان دانشکده پلیس برای حفظ نظم گمارده شده بودند — دانشجویان در مرحله اول از عمارات پارلمان و محوطه مقابل آن حفاظت می کردند و بعد در ابتدای خیابان ژاله و ابتدای خیابان صفی‌علیشاه و اکباتان و سرچشمه توقف کرده بودند. در اوایل میدان بهارستان و خیابان شاه آباد یک جیب شهربانی حامل بلندگو مردم را به سکوت دعوت کرد — سپس آقای سرهنگ دژبور بوسیله بلندگو اعلام کرد که من رئیس دانشکده پلیس هستم و اگر آقایان دانشجویان و معلمین اجازه بدهند چند کلمه صحبت کنم — آقای سرهنگ دژبور در مرحله اول از فرهنگیان تقاضا کرد که خودشان رعایت نظم و ترتیب را بنمایند. وی اضافه کرد که من پلیس هستم و آقایان مطمئن باشند پلیس خدمتگزار شماست من خارج از قانون و وظیفه خود کاری نمی کنم.

از ژاله و سرچشمه

ساعت ۱۱ امروز عده زیادی از بازاریان و دانشجویان از دو طرف خیابان سرچشمه و ژاله بطرف میدان بهارستان آمدند محوطه جلوی میدان از طرف مامورین انتظامی و دانشجویان پلیس محافظت میشد.

یکی از افسران شهربانی اعلام کرد که از طرف شاه آباد بطرف میدان بیایند.

در میدان بهارستان

— پس از ورود معلمین به میدان بهارستان از طرف چند تن از آنان نطقهایی پیرامون حقوق معلم و حادثه روز سه شنبه گذشته و جریانات اخیر ایراد شد ولی تا ساعت ۱۲ هیچگونه تظاهراتی بوقوع نپیوست. مامورین انتظامی در اطراف میدان بهارستان انتظامات را بر عهده داشتند و حتی المقدور سعی داشتند از هرگونه تصادمی جلوگیری شود و رعایت احتیاط و احترام فرهنگیان بشود.

اطلاعات شنبه شانزدهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

اعتصاب معلمان تا حصول نتیجه ادامه دارد

* در اجتماع امروز معلمان استعفای دولت را برای خود پیروزی بزرگی شمردند

* امروز دانشگاه تهران تعطیل بود و دانشجویان اجتماعی تشکیل دادند

اجتماع معلمان

از ساعت ۸ بامداد امروز بتدریج معلمان پایتخت و دانش آموزان در باشگاه مهرگان حضور یافتند. مقارن ساعت ۹ عده زیادی از معلمان تهران و دانشجویان دانشسرای عالی و محصلین در باشگاه مهرگان و کوچه کاخ حضور یافتند بطوری که محل باشگاه و کوچه کاخ و قسمتی از خیابان لاله زارنو مملو از معلمان و دانش آموزان شده بود. در این هنگام ابتدا آقای غیور یکی از دبیران دبیرستانهای پایتخت در پشت میکروفون قرار گرفت و اظهار داشت از شما طبقات زحمتکش که به باشگاه مهرگان آمده اید بی نهایت سپاسگزارم از شما تقاضا می کنم بحرف عده ای که میخواهند مبارزات ما را تخطئه کنند گوش ندهید. ما سخت ترین روزها را در باشگاه مهرگان گذرانیم حتی شریف ترین فرد را از بین خود از دست دادیم. این اتحاد باید دائمی باشد. ما هیچ ملجائی جز خانه معلم نداریم. درود بر روان پاک مرحوم دکتر خانعلی. در این هنگام، معلمان به روح دکتر خانعلی درود فرستادند.

در این هنگام آقای موفق یکی از آموزگاران شمیران در پشت میکروفون قرار گرفت و ایاتی که بمناسبت شهادت دکتر خانعلی سروده بود قرائت کرد. اشعار آقای موفق با ابراز احساسات شدید معلمان روبرو شد.

معلم آینده

سپس آقای صدرائی دانشجوی دانشسرای عالی شروع به صحبت کرد. آقای صدرایی در ضمن نطق مفصلی بنام یک دانشجوی دانشسرای عالی که از معلمان آینده این کشور است از اتحاد و اتفاق معلمان برای احقاق حقوق خود تجلیل کرد و اظهار نمود که دانشجویان دانشسرای عالی با معلمان شرافتمند همدردی عمیقی دارند.

آن گاه خانم علی بابایی در پشت میکروفون قرار گرفت و گفت من بعنوان یک معلم بخش یک با شما سخن می گویم زندگی همراه با مبارزه فقر دارد، نگرانی دارد، معلمان شریف طبقه ای هستند که با مبارزات خود پیروزی را بدست خواهند آورد. در کجای دنیا با معلم این چنین رفتار می کنند.

معلمین تحت رهبری آقای درخشش مبارزه خود را شروع کردند و ما دست از مبارزه نخواهیم کشید.

در این موقع آقای درخشش به برنامه کار دولت سابق حمله کرد و گفت با معلمین به خشونت رفتار شده است و بسوی دانشمندترین افراد کشور تیراندازی کرده‌اند. آقای درخشش درباره ماده دوم قطعنامه افزود به هر حال ماده دوم قطعنامه ما مسئله تعقیب قاتل دوست عزیز ما مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی است.

شنیده‌ام نقشه‌ای طرح کرده‌اند پاسبانی مجروح است در بیمارستان از او اقرار گرفته‌اند که او دکتر خانعلی را کشته است که چون دکتر خانعلی با چاقو به من حمله کرد من از جان خود دفاع کرده‌ام.

آقای درخشش سپس گفت عده‌ای از دوستان ما هم اکنون مراجعه کرده و میگویند دولت جدید که خواهد آمد برنامه ما چیست؟ برنامه ما اعتصاب است. نظر تمام معلمین این است و حتی مدارس غیر دولتی و اکابر نیز که از ما خواسته بودند تکلیف ما چیست باید بگویم (اعتصاب) آقای درخشش سپس افزود اعتصاب ما ادامه دارد باید قطعنامه باشگاه مهرگان اجرا شود.

آقای درخشش سپس گفت خبرهای ناگواری دارم که در شهرستانها عده‌ای از معلمین و دانشجویان را هم بازداشت کرده‌اند. شما باید بحرف معلم گوش بدهید نه آنها را روانه زندان کنید.

چون امروز بعد از ظهر مجلس ختم داریم و بعد از ظهر فردا نیز جلسات ختم برگزار می شود باید بااطلاع شما برسانم که با تغییر دولت بهیچ عنوان اعتصاب ما شکسته نخواهد شد.

پس از پایان اظهارات آقای درخشش آقای مهدوی یکی از دبیران پایتخت عین قطعنامه روز سیزدهم اردیبهشت ماه را قرائت کرد و بار دیگر چندین هزار نفر از معلمین که در باشگاه حضور داشتند با بلند کردن دست آن را تأیید نمودند. مقارن ساعت ده و نیم جلسه پایان یافت و جلسه عمومی آینده بمناسبت انعقاد مجالس ختم به روز دوشنبه موکول شد.

اعلامیه شماره ۱۲ معلمین، ۱۳ اردیبهشت ۱۳۴۰

در این موقع که اعتصاب حق طلبانه و توأم با نظم و سکوت معلمین با خون شریفترین اعضای این خانواده رنگین گردیده است طبقه ماتم دیده معلم، در برابر حمایت و پشتیبانی بیدریغ ملت سرافراز و بزرگوار ایران سر تعظیم فرود می آورد و از

قابطه اهالی پایتخت و دانشجویان و دانش‌آموزان برومند و گرامی که با مهر و لطف و علاقه حق پرستانه خویش دل‌های خسته مریبان خود را مرهمی به سزا نهادند سپاسگزاری می‌کند. ما بخون پاک عزیزان و شهیدان خویش پیمان می‌بندیم که همواره برای ملت عزیز ایران فرزندان حق‌شناس و وفادار و برای فرزندان ایران مریبانی دلسوز و فداکار باشیم — یاد دکتر خانعلی شهید همواره در دل‌های همکاران او زنده خواهد بود و خون گرم و جوشان او برای ما و معلمین نسل‌های آینده سرچشمه جنبش و کوشش و پایداری و حق‌طلبی خواهد بود. دوست و دشمن باید بدانند که زندان و گلوله و تهمت نه تنها کوچکترین تزلزلی در دل‌های ما راه نداده بلکه زنجیر ایمان و اراده ما را محکمتر و استوارتر گردانیده است. اعتصاب معلمین در سراسر کشور تا حصول نتیجه نهایی و اجرای کلیه درخواستهای معلمین ادامه خواهد یافت.

تظاهرات دانشگاه

امروز دانشجویان دانشگاه تهران برای همدردی با معلمین پایتخت از رفتن به کلاسها خودداری کردند. ساعت ۸ صبح طبق معمول دانشجویان از در ورودی دانشگاه وارد شدند و در جلو عمارت دانشکده علوم اجتماع کردند و در این قسمت شعارهایی به نفع معلمین داده شد.

توقیف دانشجو

امروز خبرنگار ما کسب اطلاع کرد که در جریان تظاهرات دیروز دانشجویان چند نفر از دانشجویان توقیف شدند.

خبرنگار ما اضافه می‌کند که برخورد پلیس و دانشجویان در خیابان نادری صورت گرفته است.

دانشسرا هم...

دانشجویان دانشسرای عالی که از روز اول اعتصاب معلمین بعنوان همدردی با معلمین دست به اعتصاب زده‌اند امروز نیز از رفتن به کلاس درس خودداری کردند. گفته میشود که در میان دانشجویان بازداشتی از دانشجویان دانشسرای عالی نیز وجود دارند. پرونده دکتر خانعلی

امروز کسب اطلاع شد که پرونده قتل دکتر ابوالحسن خانعلی که در تظاهرات میدان بهارستان به قتل رسیده بود به شعبه ۲ بازپرسی ارجاع گردیده است. آخر وقت روز پنجشنبه اعلام جرمی از طرف آقای سرهنگ شادمهر دانی مرحوم دکتر خانعلی تسلیم دادستان تهران شده بود. از طرف آقای بهروز افشار دادستان تهران صورت مجلس

معاینه جسد دکتر خانعلی که با حضور بازپرس دادسرا و پزشک قانونی تنظیم شده بود و اعلام جرم رسیده برای رسیدگی و تحقیق به شعبه ۲ بازپرسی ارجاع گردید.
 اخذ تصمیمات

امروز خبرنگار ما کسب اطلاع کرد که از طرف بازپرس شعبه ۲ دانی مرحوم دکتر خانعلی که در حال حاضر بعنوان شاکی در این پرونده شناخته میشود برای اخذ توضیحات بیشتر پیرامون حادثه مذکور به بازپرسی احضار خواهد شد. بازپرس شعبه ۲ حاضر نشد درباره صلاحیت یا عدم صلاحیت دادسرا در باره این پرونده اطلاعی در اختیار خبرنگار ما بگذارد.

اظهارات دادستان تهران

آخر وقت امروز آقای بهروز افشار دادستان تهران درباره نحوه رسیدگی به پرونده دکتر خانعلی در دادسرا و اینکه آیا دادسرا صلاحیت رسیدگی به پرونده مذکور را دارد یا با صدور قرار عدم صلاحیت پرونده را به مراجع قانونی دیگر میفرستد خبرنگار ما گفت: در اعلام جرم رسیده ذکری از علل یا مسبب حادثه نشده است.

بازپرس دادسرا با استناد به اعلام جرم رسیده دلایل لازمه را جمع آوری خواهد کرد و از شاکیان خصوصی نیز توضیحات کامل اخذ خواهد کرد و پس از آن چنانچه مسلم شود که بموجب یکی از قوانین مصوبه دادسرا صالح برای رسیدگی نیست پرونده را به مرجع دیگری میفرستد.

بطوریکه خبرنگار قضائی ما گزارش میدهد ممکن است پس از انجام تحقیقات و حضور شاکی خصوصی و اخذ توضیح بازپرس دادسرا با توجه به یکی از مواد قانون مصوب ۱۳۳۸ (طرز رسیدگی به جرائم افراد شهربانی و زندانمری) پرونده را با صدور قرار عدم صلاحیت به دادرسی ارتش بفرستد.

کیهان شنبه ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

در جلسه امروز سنا تقی زاده گفت:

با کشتن معلم نمیتوان از حرف حق معلمین جلوگیری کرد

ما نمیتوانیم سکوت کنیم و بگوییم خونی که یکشب از آن گذشته است فراموش می شود
 * سناتور دکتر حسابی از شهادت مرحوم خانعلی اظهار تاسف کرد

اظهارات تقی زاده

در آغاز جلسه نطقهای قبل از دستور شروع شد و آقای سید حسن تقی زاده پشت تریبون قرار گرفت و گفت:

آقایان مسبوق‌اند و میدانند که بنده کمتر مصدع میشوم برای کارهای عمومی جاری که همان جریان خودش را دارد چه بگویی چه نگویی نتیجه‌ای ندارد ولی وقایعی که در این چند روزه در تهران واقع شد من تصور میکنم که لازم است در این مجلس و در این محل چند کلمه درباره آن حرف بزنیم (صحیح است) و اینکه بنده حرف میزنم از سه جهت است یکی جهت عمومی است، نخست آنکه یک اتفاقی می‌افتد که شاید انشاءالله دیگر نظیرش اتفاق نیفتد حرف حق یا ناحق را یا بواش میگویند یا فریاد میزنند این کشتن ندارد (صحیح است) قوای انتظامی حق ندارد در هیچ موردی اسلحه استعمال بکند مگر اینکه طرف حمله مسلحانه بکند در جاهای دیگر دنیا برخلاف مملکت ماست، قوای نظامی ابداً حق ندارند و در ظرف صد سال هم سابقه نداشته که بطرف ملت تیر بیندازند و علیه ملت اسلحه استعمال بکنند. آنها فقط برای دفاع از سرحدات مملکت هستند، قوای پلیس هم نباید که سلاح استعمال بکند جز در موارد مخصوص حالا که این کار واقع شده و خون ریخته شده است. حالا یک حرفهایی هم گاهی در مملکت ما رایج شده است که هر کسی هر غلطی میکند میگویند از جاهای دیگر دنیا است و تحریک است، خوب، از کجا؟ آخر دلیلش را بیاورید بهر حال این یک حرف رایج و عادی اینها شده است، این یک جهت عرض بنده بود، جهت دومش این است که سزاوار و شایسته نیست که در مجلس ما حتی یک کلمه در این باب حرف زده نشود (صحیح است) و همه‌اش در جاهای دیگر حرف زده بشود.

واقعه ۱۲ اردیبهشت:

سپس آقای دکتر حسابی گفت بنده از دو لحاظ یکی از لحاظ نمایندگی مجلس سنا که وظیفه‌ای بر عهده دارم که ناظر بر جریانات مملکتی باشم و از طرف دیگر از لحاظ حرفه معلمی که آشنایی با وضع زندگی همکاران آموزگاران و دبیر و استاد دانشگاه دارم تاثر و تامل از واقعه دوازده اردیبهشت که منجر به قتل یک نفر معلم، دکتر خانعلی شد اظهار می‌نمایم.

استعمال اسلحه از طرف مامورین فقط در موقع دفاع در برابر حمله مسلحانه و در اجرای دستور صریح مافوق مجاز است این اشخاص باید جواب اعمال خود را بدهند و در هر مملکتی این قبیل مامورین محاکمه می‌شوند و نیز در انتخاب این مجریان نیات و

دستورات مسئولین امور باید معلوم گردد که مسئولیت قصور و سهل انگاری در این انتخاب متوجه چه اشخاصی است.

تشکیل مجالس ختم برای دکتر خانعلی در سراسر کشور، بصورت یک جنبش مبارزاتی علیه استبداد و فساد رژیم حاکم درآمد

کیهان شنبه ۱۶ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

برگزاری مجلس ختم دکتر خانعلی

از شمار دو چشم یک تن کم

وز شمار خرد هزاران بیش

معلمین پایتخت به نمایندگی از طرف فرهنگیان کشور با تائر و اندوهی عمیق شهادت همکار دانشمند و شریف را به اطلاع ملت ایران میرسانند.

مجلس یادبود مردانه آن شهید دانش و فضیلت صبح روز یکشنبه ۱۷ اردیبهشت از ساعت ۱۰ تا ۱۲ در مسجد ارک و مجلس زنانه از ساعت ۴ تا ۶ بعد از ظهر در باشگاه مهرگان (خانه معلمین) برپا خواهد بود. شرکت در یادبود و بزرگداشت او، بزرگداشت دانش و فضیلت و فرهنگ و تسکین مصائب طبقه معلم خدمتگزارترین طبقات ملت ایران و موجب تسلی دانش آموزان و دانشجویان داغدار، مردان و زنان فردای کشور است.

محمد درخشش

اعتصاب معلمین همچنان ادامه خواهد داشت — امروز نیز دبستانها و دبیرستانهای تهران تعطیل و اعتصاب معلمین کماکان ادامه داشت. از ساعت ۸/۵ صبح امروز طبق قرار قبلی معلمین در محل باشگاه مهرگان اجتماع کردند.

ابتدا یکی از خانمها به نمایندگی از طرف دانشجویان دانشگاه تهران گفت: من از طرف دانشجویان دانشگاه تهران پشتیبانی کلیه دانشجویان را نسبت بحقوق حقه معلمین ابراز میدارم.

آنگاه آقای محمد درخشش اظهار داشت:

دولتی که از ابتدا با قیافه حق بجانب پس از دولت اقبال بعنوان دولت اصلاح طلب

مصدر کار شد، ابتدا در مسئله انتخابات و با آن اعلامیه کذایی، و حوادث بعدی واقعیت خود را نشان داد، سپس رفتار او با دانشجویان و سرانجام تیراندازی بطرف معلمین باعث سقوط او گردید.

کیهان یکشنبه ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

جمعیت کثیری از طبقات مختلف مردم و دانشجویان و بازاریان در ختم دکتر خانعلی شرکت کردند

امروز مجلس ختم باشکوهی از طرف معلمین در مسجد ارک تشکیل شد و دیروز مجالس ختم از طرف خانواده دکتر خانعلی برپا گردید

* در داخل و خارج شبستان مسجد ارک جمعیت بقدری زیاد بود که جای ایستادن نبود
* فرهنگیان برای برقراری شب هفت دکتر خانعلی مشغول فعالیت شدند
* عده زیادی از معلمین شهرستانها برای شرکت در مجالس ختم مرحوم دکتر خانعلی به تهران آمده بودند

* آقای دکتر مهاجرانی واعظ گفت: باید با اعدام قاتل دکتر خانعلی به این حالت انتظار و اضطراب پایان داد.

* رانندگان تاکسیها داوطلب شدند که برای شرکت در شب هفت مرحوم دکتر خانعلی مردم را مجاناً به این بابویه ببرند.

از ساعت ۸ صبح امروز بتدریج معلمین پایتخت برای شرکت در مجلس ترحیم دکتر خانعلی دبیر دبیرستان جامی در مسجد ارک اجتماع کردند.

عده زیادی از معلمین که با علامت باشگاه مهرگان مشخص شده بودند از جلوی در مسجد تا در شبستان بصف ایستاده و شرکت کنندگان در مجلس ترحیم را به داخل شبستان دعوت می کردند.

رفته رفته تعداد معلمینی که وارد مسجد شده بودند بقدری زیاد شد که علاوه بر داخل شبستان، در صحن مسجد نیز جای خالی برای ایستادن نبود و از اینرو معلمینی که وارد مسجد میشدند به طبقه دوم قسمت بالکن هدایت شدند.

نمایندگان قزوین

در ساعت ۹ و نیم امروز اولین دسته‌ای که با همراه داشتن یک پلاکارد وارد مسجد

شدند معلمین شهرستان قزوین بودند.

معلمین مزبور با نظم خاصی در قسمت شمالی مسجد جای گرفتند. سپس دسته معلمین شهرستان دماوند وارد مسجد شدند.

بازاریان

در مجلس ترحیم امروز عده زیادی از بازاریان و اصناف مختلف شرکت داشتند. نزدیک ساعت ده تعداد جمعیت به قدری زیاد بود که علاوه بر صحن مسجد عده زیادی از معلمین در بیرون مسجد در خیابان ارک ایستاده بودند و با این ترتیب عبور وسائط نقلیه از جلوی مسجد به کندی صورت میگرفت. در این موقع عده زیادی از افسران اداره راهنمایی به جلوی مسجد آمده و با فعالیت از انسداد راه بوسیله اتوبوسها و اتومبیلها جلوگیری کردند.

در ساعت ده صبح آقای درخشش در حالی که عده زیادی از معلمین همراه ایشان بودند وارد مسجد شده و چون جا برای نشستن در داخل شبستان نبود از این رو در کنار در ورودی شبستان ایستادند.

در دو صف

در ساعت ده و نیم عده زیادی از جمعیت شروع به ترک مسجد کردند ولی تعداد شرکت کنندگان در ختم به قدری زیاد بود که مرتباً عده‌ای خارج و به همان ترتیب عده‌ای وارد مسجد می‌شدند.

فرهنگیان شهرستانها

برای شرکت در مراسم ختم مرحوم دکتر خانعلی گروه کثیری از فرهنگیان شهرستانها با دستجات منظم به تهران آمده بودند که صبح امروز در مسجد ارک حضور یافتند. از جمله فرهنگیان قزوین که با پرچمهای سیاه و شعارهایی مبنی بر تسلیت به فرهنگیان کشور در مراسم ختم شرکت داشتند.

ابراز پشتیبانی

در اعلامیه‌ای که امروز از طرف دانشجویان دانشگاه تهران، دانشجویان دانشسرای عالی و دانش آموزان دبیرستانها در مسجد ارک توزیع می‌شد یک بار دیگر پشتیبانی خود را از مبارزات معلمین کشور اعلام داشته بودند.

مجالس ختم

امروز در مسجد ارک اعلامیه‌هایی مبنی بر برقراری مجلس ترحیم از طرف بخشهای فرهنگی و دبستانها و دبیرستانها بین معلمان توزیع شد. مجالس ترحیمی که از طرف

فرهنگیان جهت دکتر خانعلی تشکیل می‌شود تا عصر روز سه شنبه ادامه خواهد داشت.
عواطف تابناک

قرائت کلام‌الله مجید تا ساعت یازده صبح ادامه داشت و در این موقع با اشاره آقای درخشش سوره الرحمن قرائت شد و بدین ترتیب تلاوت کلام‌الله مجید پایان یافت و آقای مهاجرانی یکی از دبیران و فارغ‌التحصیلان دانشکده معقول و منقول بر منبر رفت و پس از بردن نام پروردگار و نبی اکرم آغاز سخن کرد و گفت من از جوانان برومند و فرهنگیان ارجمندی که آفتاب سوزان را بر بدن فشرده خود تحمل می‌کنند و در صحن مسجد و بالای بام و میدان ارک اجتماع کرده‌اند تشکر می‌کنم.

سپس آقای مهاجرانی پس از عرض مقدمه‌ای اظهار داشت کشتن یک انسان از نظر پروردگار برخلاف نظام طبیعت است. کشته شدن یک مؤمن، بیجان شدن یک انسان مصلح در نظر پروردگار از زوال جهان بیشتر اهمیت دارد.
عالم و دانشمند و معلم و آموزگار و کسی که افکار جهانیان را رهبری می‌کند موقعیش موقعیت آفتاب است.

قرآن مجید می‌فرماید کسی که یک نفر را بکشد مثل این که تمام بشر را کشته و زنده کردن یک انسان زنده کردن تمام افراد بشر است.

کشته شدن سعید مرحوم دکتر خانعلی بسته و مربوط به یک صنف نیست. آقای درخشش و رفقای فرهنگی نهضت بزرگ شما یک نهضت فرهنگی بود و اما با کشته شدن دکتر خانعلی جنبه‌ی یک نهضت جهانی پیدا کرد.

اهالی پایتخت دیدند که شعار معلم نظم و آرامش بود ولی در وزارت فرهنگ را بروی معلم بستند چرا در خانه معلم را برویش بستید؟ اگر در خانه معلم را بروی آنها نمی‌بستند برادر ما کشته نمیشد. شریف‌ترین طبقه افراد این مملکت معلمین هستند.

علی علیه السلام میفرمایند من بنده کسی هستم که یک کلمه به من بیاموزد. من رهین منت بیغمبرم که چیزهایی را که نمی‌دانستم به من آموخت.

احترام به معلم

بچه‌های این مملکت را شما تربیت می‌کنید. رنجهای طاقت‌فرسا و زحمات شبانه‌روزی معلم است که به نوباوگان این مملکت دانش می‌آموزد. اگر شما به معلم احترام نگذارید به کدام طبقه از افراد این کشور می‌خواهید احترام بگذارید.

فرهنگی حاضر نیست کورکورانه اوامر را اطاعت کند، فرهنگیان اگر صبر و حوصله نداشتند نمی‌توانستند در یک کلاس چهارمتری ۸۰ نفر محصل را تعلیم دهند.

هیچگونه وصله‌ای نمیشود به این طبقه ممتازه چسباند. اگر فرهنگیان نتوانند حقوق حقه خود را بدست بیاورند چگونه میتوانند شاگرد را برای زندگی کردن آماده کنند؟ دکتر خانعلی مظهر پاکی و زهد بود، شهادتش همه را متاثر کرد. عموم طبقات مردم تهران و شهرستان‌ها اعم از زن و مرد برای مرحوم دکتر خانعلی اشک می‌ریزند، مرگ دکتر خانعلی که در حالت سکوت در جلوی مجلس شورایی که خانه ملت است در راه حق و حقیقت و آزادی و حریت کشته شد برای همه مصیبت بزرگی است.

از طرف معلمان از عموم طبقات مردم که در این مجلس تذکر شرکت کرده‌اند سپاسگزاری می‌کنم. از طرف سلسله جلیله و عاظ به عموم معلمین تسلیت عرض می‌کنم و برای خانواده آن شهید صبر و تحمل خواستارم. به اطلاع معلمین می‌رسانم شب هفت دکتر خانعلی از ساعت ۴ تا ۶ بعدازظهر فردا در ابن بابویه برگزار خواهد شد. در پایان آقای مهاجرانی اشعاری را که درباره آموزگار و دکتر خانعلی سروده بود قرائت کرد. در ساعت ۱۲ مجلس تذکری که از طرف جامعه معلمین باشگاه مهرگان در مسجد ارک برپا شده بود پایان یافت و معلمین در یک محیط اندوه و غم مسجد و میدان را ترک کردند.

مجلس ختم زنانه

از ساعت ۴ تا ۶ بعدازظهر امروز مجلس ختم زنانه از طرف معلمین زن در محل باشگاه مهرگان برپا خواهد بود.

همچنین ختم مردانه از طرف دبیرستان جامی که محل تدریس شادروان دکتر خانعلی بود از ساعت ۴ تا ۶ بعدازظهر در محل دبیرستان جامی واقع در خیابان رباط کریم برگزار خواهد شد.

پایان مراسم

بیست دقیقه پس از ساعت ۱۲ مراسم ختم مرحوم دکتر خانعلی پایان یافت و جمعیت کثیری که در صحن حیاط، شبستان، بالکن‌ها و بام مسجد و حتی در خیابانهای اطراف مسجد اجتماع کرده بودند بتدریج متفرق شدند.

رانندگان تاکسی

امروز از باشگاه مهرگان اطلاع داده شد که گروه کثیری از رانندگان تاکسیها داوطلب شده‌اند که برای شرکت موثر در مراسم شب هفت مرحوم دکتر خانعلی حاضرند تاکسیهای خود را بطور رایگان در اختیار باشگاه مهرگان بگذارند تا عده بیشتری از مردم بتوانند در این مراسم شرکت جویند.

به قرار اطلاع امروز نمایندگان رانندگان تاکسیها در باشگاه مهرگان حضور یافتند و

پیشنهاد خود را به باشگاه تسلیم کردند.

مصاحبه با درخشش

در پایان مراسم، یکی از خبرنگاران خارجی با آقای درخشش مصاحبه کرد و درباره برنامه آینده معلمین و هدف آنها سئوالاتی نمود.

آقای درخشش پاسخ داد ما فعلاً هدفمان اجرای قطعنامه در چهار ماده است که مواد آن عبارت از

۱ - سقوط دولت شریف امامی که به مرحله اجرا درآمده است.

۲ - اعدام قاتل مرحوم دکتر خانعلی که جامعه معلمین کشور با بی صبری در انتظار اجرای این ماده هستند.

۳ - رفع اهانت از معلمین با این ترتیب که دولت اعلامیه‌ای بدهد و رسماً از معلمین معذرت بخواهد.

۴ - اشل حقوق معلمین طبق طرح باشگاه مهرگان تغییر یابد.

کیهان یکشنبه ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

در مسجد فخریه و منزل مرحوم دکتر خانعلی

مجالس ترحیم برپا شد

* قاطبه فرهنگیان تهران و بعضی شهرستانها و طبقات مختلف مردم در مجلس شرکت کردند

* حجت الاسلام اسلامی در مسجد فخریه گفت: دولت باید قاتل مرحوم دکتر خانعلی را دستگیر و مجازات کند

در مجلس ختم زنانه یکنفر از بانوان فرهنگی گفت: شهادت دکتر خانعلی

در طرز زندگی و معاش فرهنگیان تحول بزرگی ایجاد کرد

بمناسبت درگذشت مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی از طرف خانواده متوفی مجلس ختمی از ساعت ۴ تا ۶ بعد از ظهر در مسجد فخریه و همچنین در منزل آن مرحوم برپا بود. در این مجلس جمعی از شخصیتهای فرهنگی و عده‌ای از نمایندگان مجلس و قاطبه فرهنگیان و روسای دبیرستانهای پایتخت و جمعی از فرهنگیان قزوین و اراک که به تهران آمده‌اند شرکت داشتند. در شبستان مسجد آقای سرهنگ شادمهر دانی مرحوم

دکتر خانعلی و چند تن از اقوام نزدیک او ایستاده بودند و شرکت کنندگان در مجلس ختم به ایشان «سرسلامت» می گفتند. در ساعت ۵ و ۴۵ دقیقه آقای محمد درخشش در میان صلوات بلند عده‌ای از آقایان فرهنگیان که همراه ایشان بودند در مجلس ختم حاضر شدند. با آمدن ایشان و آقایان فرهنگیان از باشگاه مهرگان سرسرای مسجد مملو از جمعیت شد و دیگر جا برای نشستن نماند. بهمین جهت عده زیادی از شرکت کنندگان در حیاط مسجد نشستند.

در این مجلس حجت‌الاسلام آقای اسلامی طی بیانات مبسوطی گفتند این مسجد ختم جوان دکتر و فاضلی است که اگر زنده میماند با نور علم خود جهانی را روشن میکرد. آقایان کشته شدن این قبیل افراد در راه هدفهای بزرگ افتخار است.

کیهان یکشنبه ۱۷ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

اعتصاب در سراسر شهرستانها ادامه دارد

* در سراسر شهرستانها در مساجد بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی مراسم یادبود برگزار می‌شود

* فرهنگیان شیراز برای وراثت مرحوم دکتر خانعلی خانه خریدند

* فرهنگیان شهرستانها در تایید نظر فرهنگیان مرکز اعلام کرده‌اند تا تامین خواستهایشان در حال اعتصاب باقی خواهند ماند و تقاضا دارند قاتل دکتر خانعلی به اشد مجازات محکوم شود.

به مناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی:

* زنان فرهنگی لباس سیاه پوشیده‌اند و مردان کراوات سیاه بسته‌اند

* در مساجد، برای شهادت مرحوم دکتر خانعلی مراسم یادبود با شرکت قاطبه مردم برگزار می‌شود

خبرنگار کیهان - کاشان - دبیران و آموزگاران آموزشگاههای کاشان بعنوان

همدردی با معلمین مرکز اعتصاب کردند.

معلمین در مدرسه بزرگ سلطانی اجتماع کردند و سخنرانیهایی ایراد شده. بعد فرهنگیان کاشان به تلگرافخانه رفتند و تلگرافهایی به آقای اللهیار صالح و باشگاه مهرگان مخابره کردند.

از طرف معلمین بمناسبت شهادت دکتر خانعلی مجالس ترحیمی ترتیب داده شد که در آن کلیه فرهنگیان و قاطبه اهالی شرکت کردند.

فسا — کلیه فرهنگیان این شهر دست از کار کشیدند و مدارس به صورت تعطیل درآمد است.

قم — بمناسبت درگذشت دکتر ابوالحسن خانعلی از طرف فرهنگیان قم مجالس ختم در مسجد امام برگزار شد. در این مجالس عموم طبقات شرکت کردند.
در شمیران

خبرنگار ما از شمیران اطلاع می‌دهد که بعد از ظهر دیروز بمناسبت هفتمین روزشهادت مرحوم دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان شمیران مجلس ترحیمی در مسجد گیاهی تجریش برگزار شد.

در این مجلس عموم فرهنگیان شمیران و همچنین عده کثیری از طبقات مختلف مردم حضور داشتند. در مجلس ختم فرهنگیان شمیران آقایان درخشش و شیخ عباسعلی اسلامی درباره شخصیت معلم و همچنین خواسته‌های فرهنگیان مفصلاً صحبت کردند و اظهار داشتند که شهادت مرحوم دکتر خانعلی جامعه فرهنگیان کشور را عزادار کرده است.

درود — معلمین از حاضر شدن در مدارس خودداری کردند و مدارس تعطیل است.
خبرنگار کیهان — رباط کریم — آموزشگاههای رباط کریم تعطیل شد و معلمین پشتیبانی خود را از فرهنگیان پایتخت اعلام نمودند.

خبرنگار کیهان — آبادان — ساعت چهار بعدازظهر دیروز فرهنگیان و دانشجویان فنی آبادان در دبیرستان رازی اجتماع کردند و با نظم و آرامش پشتیبانی خود را نسبت به اعتصاب معلمین پایتخت اعلام داشتند و خواستار شدند که قاتل دکتر خانعلی هرچه زودتر معلوم شود و به اشد مجازات برسد.

چند تن از معلمین و دانش‌آموزان بیاناتی ایراد کردند و سپس برای شرکت در مجلس ترحیم دکتر خانعلی که در خرمشهر برگزار میشد با چند دستگاه اتوبوس به آن شهر عزیمت کردند.

خبرنگار کیهان — خرمشهر — عده زیادی از فرهنگیان و دانش‌آموزان آبادان برای شرکت در مجلس ترحیم دکتر خانعلی به خرمشهر آمدند و با صفوف منظم به مسجد جامع وارد گردیدند.

پس از قرائت قرآن یکی از واعظین پیرامون شخصیت معلم بیاناتی ایراد کرد و بعد مجلس خاتمه یافت. فرهنگیان در خیابان هنگام عبور از مقابل یکی از دبیرستانها یک دقیقه سکوت کردند و با پخش تعدادی اعلامیه متفرق شدند.

تبریز — به دعوت آقایان حاج رسول عطایی، علی اکبر صبا، محمد خانلو، رضا امین سنجابی، محمد مینائی، طهماسب دولتشاهی، عاصم حاج ابراهیم ادیبی، دکتر تیموری، بیت‌الله جمالی، از طرف قاطبه فرهنگیان تبریز مجلس تجلیل و ترحیم از شادروان دکتر خانعلی در مسجد حاج میرزا یوسف آقا با شرکت گروه کثیری از فرهنگیان و طبقات مختلف بعمل آمد.

کثرت جمعیت بحدی بود که خیابان فردوسی بند آمد و حرکت اتومبیلها متوقف ماند.

مجلس ترحیم دیروز در تاریخ تبریز بیسابقه بود. بعلت زیادی جمعیت مردم در مسجد سر پا ایستاده بودند. مجلس مزبور بعد از سه ساعت در میان تائر شدید مردم پایان یافت.

همدان — بمناسبت شهادت دکتر خانعلی مجلس یادبودی در مسجد جامع همدان با حضور کلیه فرهنگیان این محل برگزار گردید. در این مجلس عموم طبقات مردم نیز شرکت داشتند.

اراک — آموزگاران و دبیران اراک به دنبال اعتصاب فرهنگیان تهران دست از کار کشیدند و مدارس به صورت تعطیل درآمده است.

درگز — کلیه معلمان آموزشگاههای درگز و بخشهای نوخندان و لطف آباد و چایشلو ضمن پشتیبانی از طرح باشگاه مهرگان اعتصاب کردند و مدارس بصورت تعطیل درآمد.

بستان آباد — آموزگاران بستان آباد و حومه ضمن پشتیبانی از باشگاه مهرگان دست از کار خود کشیدند و مدارس بصورت تعطیل درآمده است.

بروجرد — بمناسبت شهادت دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان بروجرد مجلس ترحیمی در مسجد سلطانی منعقد شد. کلیه معلمان و قاطبه اهالی در این مجلس ترحیم با حالت افسرده‌ای شرکت کردند و درباره خدمات شادروان نسبت به پیشرفت فرهنگ و همچنین درباره اعتصاب معلمین بیاناتی از طرف وعاظ ایراد شد.

خمین — به دنبال اعلام خیر شهادت دکتر خانعلی کلیه فرهنگیان دست از کار کشیدند و مدارس به صورت تعطیل درآمد. معلمان لباس سیاه پوشیدند و مجلس ختمی به همین مناسبت برگزار شد. کلیه طبقات مختلف مردم در این مجلس شرکت کردند.

ایوانکی — آموزگاران و دبیران ایوانکی در سر کلاسها حاضر نشده و اعتصاب کرده‌اند.

نجف آباد — چهار روز است معلمین اعتصاب کرده‌اند و کلیه مدارس تعطیل است. ضمناً به مناسبت شهادت دکتر خانعلی دبیر دبیرستانهای تهران از طرف فرهنگیان نجف آباد مجالس ترحیم برگزار شد.

برازجان — بمناسبت شهادت دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان این شهر مجلس ترحیمی در مسجد دارالاسلام برگزار شد. کلیه فرهنگیان و قاطبه اهالی در این مجلس شرکت داشتند و بیاناتی از طرف بعضی از فرهنگیان دربارهٔ واقعه جانگداز شهادت آن شادروان ایراد شد.

لار — بدنبال اعتصاب فرهنگیان تهران آموزگاران و دبیران این شهر هم دست از کار کشیدند و مدارس به صورت تعطیل درآمد. همچنین بمناسبت واقعه جانگداز شهادت دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان مجلس ترحیمی در مسجد فضل‌الله‌خانی برگزار شد و کلیه فرهنگیان و قاطبه اهالی در این مجلس عزای بیادبود و بزرگداشت آن شادروان منعقد شده بود شرکت کردند. اعتصاب معلمان همچنان ادامه دارد.

خوی — فرهنگیان خوی با نصب نوار سیاه به سینه و تشکیل مجالس ترحیم برای مرحوم دکتر خانعلی و مخابره تلگرافهای تسلیت مراتب همدردی خود را با برادران فرهنگی خود در تهران ابراز داشته‌اند.

نائین — بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی دبیر دبیرستانهای تهران از طرف فرهنگیان مجلس یادبودی در مسجد جامع برگزار شد. کلیه معلمین و قاطبه اهالی در این مجلس شرکت کردند.

اعتصاب معلمین در شهرستانها ادامه داد

گزارشهای رسیده از خبرنگاران ما در شهرستانها حاکی است که موج اعتصاب معلمین در اغلب شهرستانها بالا گرفته است.

خبرنگار ما از اراک اطلاع می‌دهد که روز گذشته بمناسبت درگذشت دکتر خانعلی مجلس ختمی در مسجد حاج آقا صابر برگزار شد. معلمین اراک اظهار می‌دارند که تا حصول نتیجه قطعی به اعتصاب ادامه می‌دهند.

جهرم — گزارش امروز خبرنگار ما از جهرم حاکی است که اعتصاب معلمین این شهرستان همچنان ادامه دارد و مدارس تعطیل است.

قوچان — صبح دیروز دبیران و آموزگاران فرهنگ قوچان به تلگرافخانه مراجعه کرده و همدردی و همفکری خود را نسبت به خانواده معلم شهید و باشگاه مهرگان اعلام نمودند. ضمناً از طرف فرهنگیان مجلس ختمی در مسجد آذربایجانیه برگزار شد.

سمنان — از چند روز قبل معلمین سمنان از رفتن به کلاس خودداری نموده و دست به اعتصاب زده‌اند. ضمناً در مسجد سلطانی مجلس ترحیمی به مناسبت شهادت دکتر خانعلی برگزار شد.

ساوه — معلمین ساوه همچنان برای اجرای طرح باشگاه مهرگان در حال اعتصاب بسر می‌برند. ضمناً فرهنگیان بمناسبت شهادت دکتر خانعلی در مسجد میدان مجلس ترحیمی برگزار نمودند.

رامسر — اعتصاب معلمین رامسر همچنان ادامه دارد. ضمناً بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان این شهر مجلس ترحیمی در مسجد بازار برگزار شد. در این مجلس آقای شجاعی یکی از معلمین رامسر از ابراز همدردی اهالی اظهار تشکر کرد.

الیگودرز — فرهنگیان الیگودرز ضمن مخابره تلگرافاتی به باشگاه مهرگان از طرح این باشگاه پشتیبانی کردند. ضمناً در این شهرستان نیز بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی مجلس ترحیمی برگزار شد.

شاهرود — بمناسبت هفتمین روز شهادت مرحوم دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان شاهرود مجلس ترحیمی در مسجد خیابان برگزار شد. در این مجلس که عموم طبقات شرکت کرده بودند آقای میرباقری واعظ از حادته شهادت مرحوم دکتر خانعلی اظهار تاسف کرد. در پایان مجلس فرهنگیان تلگرافاتی مبنی بر پشتیبانی از قطعنامه باشگاه مهرگان مخابره نمودند.

نهاوند — بمناسبت هفتمین روز شهادت مرحوم دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان نهاوند مجلس ترحیمی در مدرسه علمیه این شهرستان برگزار شد. در این مجلس کلیه فرهنگیان و عده‌ای از اهالی شرکت کردند.

مراغه — اعتصاب معلمین مراغه هنوز هم ادامه دارد و پریروز برای فقید سعید مرحوم دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان این شهرستان مجلس ترحیمی در مسجد موسوی برگزار شد.

پلشت ورامین — طبق گزارش خبرنگار ما در پلشت ورامین پریروز از طرف دانش‌آموزان دانشسرای کشاورزی به مناسبت درگذشت مرحوم دکتر خانعلی مجلس ترحیم در مسجد قریه ماماژان برگزار شد. در این مجلس کلیه دبیران و آموزگاران دانشسرای کشاورزی شرکت کردند.

چالوس — بمناسبت درگذشت مرحوم دکتر خانعلی مجلس یادبودی با حضور کلیه

فرهنگیان این محل و نوشهر و طبقات مختلف مردم در مسجد جامع برگزار گردید. در این مجلس آقایان رضایی واعظ شهیر و امیر حسینی دبیر دبیرستان‌های چالوس بیاناتی ایراد کردند.

اردکان — بمناسبت شهادت مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی مجلس یادبودی از طرف فرهنگیان اردکان در مسجد جامع ترتیب داده شد. در این مجلس طبقات مختلف شرکت کردند.

تربت جام — بنا بگزارش خبرنگار ما در تربت جام هنوز هم اعتصاب معلمین و فرهنگیان تربت جام که از روز چهاردهم اردیبهشت ماه شروع شده است ادامه دارد و معلمین از رفتن بسر کلاسها خودداری مینمایند و مدارس این شهرستان تعطیل است.

آبادان — طبق اطلاعی که از آبادان رسیده است دیروز قرار بود امتحانات ثلث سوم دانش آموزان مدارس آبادان شروع شود ولی به علت ادامه اعتصاب معلمین امتحانات دانش آموزان انجام نشده. تمام معلمین و فرهنگیان آبادان با نظم و آرامش خاصی در محوطه دبیرستان رازی اجتماع کردند و با صدور قطعنامه‌ای مبنی بر پشتیبانی از فرهنگیان و معلمین تهران و ابراز تاسف از واقعه میدان بهارستان اعلام داشتند که دوش به دوش همکاران تهرانی خود تا حصول نتیجه قطعی دست از مبارزه مقدس صنفی یعنی اعتصاب خلل‌ناپذیر خود برنخواهند داشت. بعد از آن بیش از چهار هزار نفر معلمین و فرهنگیان آبادان در حالی که پرچمهای سیاه در دست داشتند و نوارهای مشکی به سینه نصب کرده بودند برای شرکت در مراسم ترحیمی که به مناسبت شهادت دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان خرمشهر تشکیل شده بود عازم خرمشهر شدند. نمایندگان معلمین و فرهنگیان آبادان اعلام کرده بودند که ما خودمان نظم و آرامش را حفظ می‌کنیم به این جهت در این جریانات مامورین انتظامی به هیچوجه دخالت نداشتند و معلمین در کمال نظم و آرامش در مجلس ختمی که در خرمشهر برگزار گردید شرکت نمودند.

هم اکنون تمام مدارس آبادان تعطیل است و دانش آموزان با تشکیل دستجاتی در خیابانها فریاد یا مرگ یا معلم؟! می‌زنند.

یادبود مرحوم دکتر خانعلی در شهر ری

خبرنگار ما در شهر ری گزارش میدهد پریروز بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی از طرف فرهنگیان شهر ری مجلس ترحیمی در مسجد پاچنار این شهر برگزار شد. در این مجلس علاوه بر فرهنگیان جمع کثیری از طبقات مختلف شهر شرکت کردند

و مقارن ساعت ده صبح آقای درخشش در این مجلس حضور یافت و آقای کاظم کنی یکی از آموزگاران شهر ری درباره این واقعه تأسف آور و ضایعه فرهنگی سخنرانی کرد.

بانوان معلم در مجلس ختم دکتر خانعلی

مجلس ختم زنانه مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی از ساعت ۳/۵ بعد از ظهر دیروز در محل باشگاه مهرگان برگزار گردید.

در این مراسم اجتماع بزرگی از بانوان و دوشیزگان فرهنگی و خانمهای کارمند ادارات و طبقات مختلف شرکت داشتند که عموماً ملبس به لباس سیاه بودند و با کفش و جوراب، دستکش و روسری مشکی در محل باشگاه مهرگان حضور یافته بودند.

مقارن ساعت چهار محوطه باشگاه مملو از جمعیت شد و سالن و راهروهای باشگاه را نیز خانمها اشغال کردند.

در تمام مدت انجام مراسم ختم، قرائت قرآن ادامه داشت و از ساعت ۵ و ۱۵ دقیقه آقای مهاجرانی واعظ طی بیاناتی درباره حقوق زن در دین اسلام و کشته شدن مرحوم دکتر خانعلی مطالبی داشت.

در شهرستانها:

در مراسم یادبود مرحوم دکتر خانعلی، علاوه بر فرهنگیان، قضات و روسای ادارات و قاطبه مردم نیز شرکت میکنند و پس از تجلیل از شخصیت معلم، خواستهای فرهنگیان تایید می شود.

خبرنگار کیهان - یزد — بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی دبیر دبیرستانهای تهران از طرف فرهنگیان یزد مجالس ختم در روزهای مراسم سوگواری در مسجد حدیقه برگزار شد.

شیراز — خبرنگار ما از شیراز تلفنی گزارش داد مجلس ترحیمی از طرف فرهنگیان و معلمین شیراز در مسجد سپهسالار بطرز باشکوه و با تجلیل بیسابقه ای برگزار شد.

بروجرد — خبرنگار ما در بروجرد گزارش میدهد: به مناسبت درگذشت آقای دکتر خانعلی مجلس ترحیمی از طرف فرهنگیان و معلمین بروجرد در مسجد سلطانی این شهرستان برگزار گردید که در این مجلس فرماندار، روسای ادارات دولتی و کارمندان و عده زیادی از طبقات مختلف اهالی شرکت کردند. معلمین و فرهنگیان بروجرد با لباس عزا در این مجلس حضور یافته و صاحب عزا بودند. در مجلس مزبور آقای جوادی رئیس دبیرستان ایران بروجرد بیاناتی درباره روز معلم اظهار داشت.

مشهد — از طرف فرهنگیان مشهد مجلس یادبودی بمناسبت شهادت مرحوم دکتر خانعلی برپا شد که در آن قاطبه اهالی شرکت داشتند.
 بافت — معلمین که در چند روز اخیر کمال نظم را از خود نشان داده‌اند می‌گویند همچنان با آرامش در حال اعتصاب باقی خواهند ماند.
 یزد — شهادت دکتر خانعلی فرهنگیان این شهر را متاثر کرد. در مجالس ختمی که بهمین مناسبت از طرف فرهنگیان برگزار شده بود قاطبه اهالی شرکت کردند.

فرهنگیان آبادان، نماینده‌ای برای شرکت در مراسم

ختم مرحوم خانعلی به شهرستانها می‌فرستد

خبرنگار کیهان — آبادان — بمناسبت هفتمین روز درگذشت مرحوم دکتر خانعلی از ساعت ۱۱ صبح مجلس ترحیمی در سالن دبیرستان رازی برگزار شد.
 در این مجلس عده کثیری از فرهنگیان آبادان و خرمشهر حضور داشتند.
 ابتدا اشعاری در وصف معلم توسط آقای هدایتی دبیر دبیرستانهای آبادان خوانده شد.

آنگاه آقای اسدی دبیر دبیرستانها مطالبی بیان کرد و بعد آقای حجت الاسلام سیدمجدالدین مصباح شیرازی سخنرانی جالبی کرد. قرار است از طرف فرهنگیان آبادان نمایندگانی انتخاب شوند و بسرپرستی آقای هاشمی دبیر دبیرستانها در مجالس ختم دکتر خانعلی که در تمام شهرستانها برگزار می‌شود شرکت کنند.
 مخارج ایاب و ذهاب آنها از وجوهی که دبیران آبادان جمع‌آوری کرده‌اند تامین شده است.

پیشنهاد حزب توده و جبهه ملی بجامعه معلمان برای همکاری و ائتلاف

از ابتدای مبارزات جامعه معلمان ایران حزب توده چه مستقیم و چه غیر مستقیم تمام تلاش خود را برای رخنه کردن در قیام ۱۲ اردیبهشت ماه معلمان بکار گرفت و بالاخره پس از شکست در این برنامه، با فرستادن یک هیئت نمایندگی سه نفری به باشگاه مهرگان از در ائتلاف وارد شد. اما جامعه معلمان با مبارزات طولانی گذشته خویش با این حزب وابسته به بیگانه، این ائتلاف را نپذیرفت خاصه باینکه این جامعه بدون کوچکترین نیاز به حمایت اینگونه احزاب و دستجات از پشتیبانی کامل ملت ایران برخوردار بود. پس از رد این ائتلاف حزب توده علنا با جامعه معلمان بمبارزه برخاست و

پا به پای هیئت حاکمه برای عدم موفقیت قیام معلم تلاش میکرد تا جائیکه در راه پیمائی ۱۴ اردیبهشت ماه معلمان، اعضای حزب توده پس از حمله به چند کلانتری و مرکز پلیس، آنهم بنام «معلم»! با چوب و چماق به جمعیت راه پیمایان در میدان بهارستان حمله کردند و گروهی از مردم را مضروب نمودند و این گونه خرابکاریها همچنان ادامه داشت.

از جبهه ملی نیز پیشنهاد مشابهی رسید. اما این پیشنهاد نیز بدلیل همکاری گروهی از اعضای چپ گرای جبهه ملی با حزب توده که هدف آنها یک ائتلاف مثلث بود (جامعه معلمان - جبهه ملی - حزب توده) از طرف باشگاه مهرگان رد شد. عدم قبول این ائتلاف موجب آن گشت که همان گروه از اعضای جبهه ملی در خرابکاری بر علیه قیام ۱۲ اردیبهشت ماه با حزب توده ائتلاف کند. بهمین دلیل هیئت اجرائیه جبهه ملی بالاچار اعلامیه‌ای منتشر کرد که بصورت سرمقاله روزنامه اطلاعات با اظهار نظر آن روزنامه بچاپ رسید:

اطلاعات - یکشنبه هفدهم اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

جریان روز

جبهه ملی و معلمین

چند روز پیش آقایان معلمین ضمن اظهارهای مکرر خود بوسیله آقای درخشش اعلام نمودند که ما هرگز اجازه نمیدهیم دیگران برای پیشرفت مقاصد خود داخل صفوف منظم و بی آرایش ما شوند و نظرات سیاسی خود را تعقیب کنند.

دیروز هم جبهه ملی اعلامیه‌ای انتشار داد که شایان توجه و حکایت از حسن نیت و موقع بینی و بخاطر نظم و آرامش مردم می‌باشد که در زیر متن این اعلامیه درج میگردد:
اعلامیه جبهه ملی

بطوریکه شنیده شده است در روزهای اخیر که افراد و جمعیت‌های وابسته به جبهه ملی و دانشجویان میهن پرست دانشگاه تهران پشتیبانی و همدردی خود را نسبت به مریبان کشور با رعایت نظم و آرامش ابراز می‌نمودند عده‌ای افراد ناشناس در بعضی از نقاط شهر بصورت دسته‌های پراکنده و احیاناً با تظاهر بنام جبهه ملی حرکات بی رویه کرده و شعارهایی منتشر نموده‌اند که مربوط باین جبهه نبوده است برای اینکه عناصر نامطلوب و یا ماموران مزدور نتوانند در صفوف ملت رخنه کنند و مبارزات ملی و قانونی و

منظم ما را خدشه دار سازند، هیئت اجراییه جبهه ملی بدینوسیله اعلام میکند که هر نوع تظاهر مربوط به جبهه ملی بدون دستور و موافقت و اعلام قبلی این هیئت ممنوع است و اگر تظاهراتی خارج از این دستور باشد مربوط به جبهه ملی نخواهد بود.

هیئت اجراییه جبهه ملی — دکتر کریم سنجابی

خوشوقتیم که جبهه ملی با صدور این اعلامیه، عامه مردم را متوجه ساخت حرکات بی رویه، شعارهای نامناسب که داده میشده بهیچوجه ارتباط با جبهه ملی ندارد و از طرف عناصر نامطلوبی بوده که خود را در صف جبهه ملی جا زده‌اند، بدین ترتیب هروقت اعلامیه‌ای از جانب هیئت اجراییه جبهه ملی بامضای آقای دکتر کریم سنجابی صادر شود مسلماً مربوط باین جبهه است والا آنچه در گذشته صورت گرفته و بطور مختلف انجام یافته مربوط به جبهه ملی نبوده و نیست بلکه افراد ناشناس برای پیشرفت نظریات شخصی و اغراض خود بنام جبهه ملی حرکاتی میکرده و روشی پیش می‌گرفته‌اند تا بتوانند آبی گل آلود ساخته ماهی بگیرند و ضمناً نام جبهه ملی را خراب کنند.

ما کمال خوشوقتی داریم که دو صف متشکل ما آقایان معلمین و جبهه ملی هر دو متوجه موقعیت حساس مملکت می باشند و نمی‌گذارند دسته‌های ناشناس و افراد نامطلوب داخل صفوف آنان شده وجهه و شأن و حیثیت آنان را خدشه دار سازند.

روزی که آقای درخشش اعلام کرد دسته‌های دیگر حق ندارند داخل صف معلم شوند و افکار سیاسی خود را تعقیب کنند ما ضمن سرمقاله نظر صائب آقایان معلمین شرافتمندی که در کمال صفا و حقیقت خواسته‌های خود را دنبال میکنند تایید نمودیم.

امروز هم که آقای دکتر کریم سنجابی اعلامیه‌ای انتشار میدهد که هر نوع تظاهرات و شعارها که از طرف جبهه ملی بدون امضای ما صادر شود از درجه اعتبار ساقط است و با صراحت تام تاکید نموده‌اند که افراد ناشناس بصورت دسته‌های پراکنده بنام جبهه ملی راه می‌افتند که ابداً ارتباطی با جبهه ملی ندارند، ما نظر ایشان را تأیید می‌نمائیم و اطمینان داریم که هم طبقه شریف و عزیز معلم و هم جبهه ملی کاملاً متوجه هستند نگذارند امن و آرامش مردم متزلزل شود تا وسیله بدست عناصر بیگانه پرست آید که مقاصد سوء خود را تعقیب نمایند و گفته خروشچف نخست وزیر شوروی تحقق بخشد.

جبهه ملی و هم جامعه معلمین بخوبی توجه دارند که در پس پرده هائی کار میکند که نظم اجتماع را در هم فرو ریزد، کار مملکت را به بلوا و اغتشاش بکشانند تا بیگانه پرستان به هدف خیانت کارانه خود نزدیک شوند و مملکت را بسوی کمونیست

سوق دهند.

حالا دیگر وضع روشن است، نه معلم و نه جبهه ملی هیچکدام بدون تصمیم قبلی و اعلام رسمی دست به تظاهرات و اقدامی نمی‌زنند که وسیله بدست عناصر نامطلوب دهند و خود را در صفوف معلمین و دانشجویان وارد سازند و بدین ترتیب هر شعاری که تحت عنوان معلم یا دانشجو یا جبهه ملی داده شود باید مردم بدانند که از طرف آنها نیست بلکه دست‌های آلوده در آن وارد است، بدین سبب ما هم به پیروی از افکار میهن پرستانه آقایان معلمین و دانشجویان عزیز و اعضای جبهه ملی باطلاع عموم بخصوص جوانان پر شور و احساسات خود می‌رسانیم که هر نغمه‌ای که بنام معلم یا جبهه ملی برخاست خود را بجهت داخل آن نساژند و متوجه باشند که با این دو دسته ارتباط و بستگی ندارد و چه بسا افرادی برای مقاصد و نیات سوء، نقاب معلم و جبهه ملی بر چهره می‌زنند برای اینکه اذهان مردم ساده دل و حساس را مشوب سازند و آنان را فریب دهند و چه بسا حرکتی غیر مطلوب که باعث ناامنی و اغتشاش گردد از آنها ناشی می‌شود و شاید بخواهند کار را بجائی برسانند که وقایع دلخراشی نظیر آنچه روز سه شنبه گذشته جلوی بهارستان پدید آمد و یکی از افراد لایق و تحصیل کرده و بیگناه کشور آقای دکتر خانعلی شهید شد باز هم بظهور پیوندد.

انعکاس گسترده قیام ۱۲ اردیبهشت ماه در جراید و تلویزیونهای خارجی

پشتیبانی سازمانهای ملی و بین المللی معلمان، دانشجویان، کارگران از مبارزات معلمان ایران تظاهرات کنفدراسیون دانشجویان ایرانی در خارج کشور به پشتیبانی از قیام ۱۲ اردیبهشت در دوران مبارزات معلمان تلگرافها و نامه‌های زیادی از سندیکاهای ملی و بین المللی معلمان و دانشجویان کشورهای خارجی و سازمانهای دانشجویان ایرانی در خارج مبنی بر پشتیبانی از قیام ۱۲ اردیبهشت ماه به باشگاه مهرگان و دولت ارسال گردید که بعلت عدم دسترسی بدین مدارک فقط به چند خبر از روزنامه اطلاعات مورخ ۱۷ و ۱۸ اردیبهشت ماه اشاره میکنیم.

تظاهرات دانشجویان ایرانی در آلمان

دانشجویان نسبت به قتل مرحوم دکتر خانعلی اعتراض کردند در این تظاهرات دانشجویان کشورهای آسیائی و افریقائی نیز شرکت داشتند

کلن - ۱۳ مه - خبرگزاری فرانسه - دویست نفر از دانشجویان ایرانی که در دانشگاه‌های اکس لاشاپل، بن، دوسلدورف تحصیل می‌کنند روز شنبه در تظاهراتی که در کلن به عنوان اعتراض به قتل مرحوم دکتر خانعلی برپا شده بود شرکت کردند. چون از طرف رئیس پلیس کلن رژه و تظاهرات در خیابان‌های شهر ممنوع شده بود اعتراض کنندگان در یکی از سالنهای دانشگاه کلن اجتماع کرده و متن تلگراف اعتراض آمیزی را که برای مخابره به تهران آماده شده بود تصویب کردند. دانشجویان کشورهای آسیائی و افریقائی نیز در تظاهرات دانش جویان ایرانی شرکت کرده بودند.

یادبود دکتر خانعلی در آلمان غربی

آخن - هفتاد دانشجوی ایرانی که در دانشکده فنی آخن (آلمان غربی) تحصیل میکنند بیاد دکتر خانعلی، معلم شهید ایرانی که در تظاهرات کشته شد یک دقیقه سکوت کردند.

روی شعارهایی که تظاهرکنندگان همراه داشتند، تقاضاهای آنان نوشته شده بود. تظاهرکنندگان تقاضا میکردند که انتخابات آزاد در ایران انجام گیرد و دانشجویان و معلمین زندانی آزاد شوند.

کنفدراسیون جهانی سازمانهای معلمین وابسته بسازمان ملل متحد

از معلمین ایرانی پشتیبانی میکند

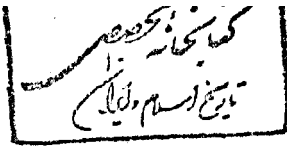
این تلگراف از طرف دکتر ج. ویلیام کار دبیر کل کنفدراسیون جهانی استادان و معلمان از واشنگتن بجامعه معلمین ایران مخابره شده است:

محمد درخشش - جامعه معلمین ایران - باشگاه مهرگان - تهران

اینجانب از طرف کنفدراسیون جهانی سازمانهای معلمین از تقاضاهای حقه معلمین ایران برای دریافت حقوق و مزایای بیشتر پشتیبانی نموده موفقیت مریبان ایران را برای نیل به پیروزی خواهانم.

امیدوارم دولت ایران برای تحکیم مبانی فرهنگ و تربیت جوانان ایران در جلب رضایت خاطر معلمین ایران اقدام لازم بعمل آورد.

لطفاً این پیغام را باستحضار اولیای دولت ایران رسانیده متن تلگراف را نیز جهت



نشر بروزنامه‌های ایران تسلیم نمایند و اینجانب را نیز از نتیجه مستحضر فرمائید.
دکتر ج. ویلیام کار - دبیر کل کنفدراسیون جهانی سازمانهای معلمان

اعمال خرابکارانه حزب توده و ساواک و چاقوکشان حکومتی علیه قیام ۱۲ اردیبهشت ماه

عمال حکومتی و ساواک برای سرکوبی قیام ۱۲ اردیبهشت ماه، گروهی از جماعتداران و چاقوکشان را بنام «معلم» بمنظور اهانت بعابرین برای بدنام کردن مبارزات معلمان بخیا بانها فرستادند. همچنین توده‌ایها با حمله به کلاتری ها و ایجاد آشوب در خیا بانها و پخش اعلامیه‌های بی امضاء برای تفرقه اندازی بین معلمان و دانشجویان به خرابکاری خود ادامه میدادند اما این اقدامات مخرب کوچکترین تزلزلی در اتحاد این نیروها بوجود نیاورد. در مجمع عمومی صبح دوشنبه ۱۸ اردیبهشت ماه نیز این نوع خرابکاریها بوسیله ناطقین در جلسه باطالع ملت ایران رسانیده شد.

کیهان ۲ شنبه ۱۸ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

در اجتماع عظیم معلمان تاریخ شهادت دکتر خانعلی (۱۲ اردیبهشت) بنام «روز معلم» اعلام گردید

- * درخشش گفت بین معلمان و دانشجویان هیچگونه اختلافی نیست
 - * محاکمه و مجازات مسبب قتل در راس تقاضاهای معلمان قرار دارد
 - * دبیرستانها و دبستانهای کشور روز ۱۲ اردیبهشت هر سال تعطیل خواهند بود
- ساعت ۸:۵ صبح امروز اجتماع معلمان پایتخت در باشگاه مهرگان تشکیل شد، در این اجتماع گروه کثیری از خانمها و آقایان معلمان، دانشجویان و دانش آموزان در آن شرکت کرده بودند.
- اختلاف وجود ندارد

در آغاز یکی از ناطقین اعلام کرد که بیانه‌هایی اخیراً بنام دانش آموزان و دانشجویان صادر شده که طی آنها ادعا کرده‌اند بین دانشجویان و معلمان اختلافاتی بروز کرده است، برای روشن شدن ذهن معلمان یکبار دیگر اعلام میداریم که هیچگونه اختلاف نظر و تفرقه‌ای در بین معلمان و دانش آموزان موجود نیست و این اعلامیه‌ها از طرف کسانی است که میخواهند از نهضت معلمان سوء استفاده کنند و آنرا از مسیر

اصلی خود منحرف سازند.

مجازات مسبین قتل

پس از قطعه شعری بنام پیام معلم که توسط یکی از آموزگاران قرائت شد، آقای وطنی آموزگار دبستان شهریار از طرف قاطبه معلمین اعلام داشت که تعقیب و مجازات مسبین قتل مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی همچنان در راس خواستهای فرهنگیان کشور قرار دارد.

ناطق آنگاه از آقای درخشش خواست ترتیبی داده شود که هرچه زودتر در تهران و شهرستانها مدرسی بنام دکتر خانعلی افتتاح شود.

اظهارات درخشش

در این موقع آقای محمد درخشش پشت میکروفون قرار گرفت و در آغاز در تائید اظهارات ناطق قبل اشاره بانشار بیانیه دانشسرایعالی کرد و گفت:
علاوه بر اعلامیه‌ها، پرروز عده‌ای چماق بدست از طریق خیابان لاله زار بطرف بازار حرکت میکردند و شعارهایی میدادند.

عجیب این بود که عده‌ای از این چماقداران شعارهایی هم به نفع معلمین میدادند. من البته تحقیقی در این باره نکردم ولی آنچه مسلم است با توجه به شعار معلمین که حفظ نظم و آرامش است مسلم میشود که عده‌ای اخلاکگر قصد دارند با این طریق از مبارزات معلمین سوء استفاده کنند.

بیداری مردم

درخشش سپس گفت: اگرچه شهادت مرحوم دکتر خانعلی همه ما را عزادار ساخت ولی آنچه در این میان حائز اهمیت است اینست که شهادت او باعث شد که نهضتی در میان طبقه معلم بوجود آید و علاوه بر معلمین سایر طبقات مردم وقتی که دیدند در این کشور بسمت معلم گلوله شلیک میکنند قیام کردند و به پشتیبانی از معلمین برخاستند.

تجلیل از مرحوم خانعلی

تجلیلی که ملت ایران از مرحوم دکتر خانعلی و جنازه او بعمل آورد نشانه همین امر است که شلیک گلوله بسوی معلمین چگونه باعث هشیاری همه طبقات مردم شده است. این تجلیل در تاریخ ایران سابقه نداشت، زیرا مرحوم دکتر خانعلی توسط ۲۰۰ هزار نفر از مردم تشییع شد و مردم تهران در مصیبت مرگ او گریستند.

بنابراین، یک شهید راه حق بخودی خود باعث تهییج مردم شد و ما با اینکه

بی‌نهایت از کشته شدن او متاثریم، از اینکه خون او تا بدین حد نهال آزادی را بارور کرده است خوشحالیم.

در تهران و شهرستانها

تلگرافات و نامه‌ها و همچنین تلفن‌هایی که از نقاط مختلف تهران و شهرستانها به تهران میرسد حاکی است که هر روز در نقاط بیشماری برای مرحوم دکتر خانعلی مجلس ختم ترتیب داده میشود.

کارگران طی اعلامیه‌ای که حتماً ملاحظه کرده‌اید در مراسم ختم مرحوم دکتر خانعلی شرکت کرده و پشتیبانی خود را از مبارزات معلمین اعلام داشته‌اند.

(ناطق در این وقت اعلامیه‌ای را که بامضای کلیه سندیکاها کارگری رسیده بود نشان داد.)

دانشجویان از نخستین روز مبارزه معلمین دانشگاه را تعطیل کردند و صفوف ما پیوستند، دانش‌آموزان، بازاریان، اصناف، کارگران و سایر طبقات هریک پشتیبانی خود را از مبارزات معلمین ابراز داشتند.

اختلاف و تفرقه در صفوف ما وجود ندارد، زیرا ما این اتحاد را بقیمت خون خود حفظ میکنیم.

اعتصاب غذا

طبق برنامه قبلی که از ترس کارشکنی اعلام نکرده بودیم، ما میخواستیم امروز با صفوف منظم برویم و در وزارت فرهنگ، در خانه خودمان بنشینیم و تحصن اختیار کنیم، آنقدر در تحصن میماندیم تا دولت سقوط کند و اگر سقوط نمیکرد اعتصاب غذا میکردیم ولی بحمدالله احتیاج باین برنامه پیدا نشد و دولت بر اثر مبارزات معلمین سقوط کرد.

اشغال باشگاه

آقای درخشش یکبار دیگر اشاره بروز میتینگ و کشته شدن مرحوم دکتر خانعلی کرد و گفت:

آن روز ساعت ۲ بعدازظهر مانند یک قشون اشغالگر خارجی آمدند و باشگاه را اشغال کردند، چند نفر از معلمین را گرفتند.

اعتصاب ادامه دارد

درخشش در پایان گفت: گذشته از برنامه و مذاکراتی که برای اجرای قطعنامه جریان دارد، اعتصاب تا پیروزی نهائی ادامه خواهد داشت و تغییر دولت نیز اثری در این جریان ندارد.

روز معلم

در پایان اجتماع امروز قطعنامه‌ای بدین شرح قرائت شد و مورد تصویب قرار گرفت.

تصمیم معلمین ایران

در باره روز معلم

اجتماع عمومی معلمین پایتخت در تاریخ هیجده اردیبهشت تصویب کردند که روز دوازدهم اردیبهشت ماه بیادبود اعتصاب موفقیت آمیز معلمان ایران و شهادت معلم دانشمند مرحوم دکتر خانعلی «روز معلم» اعلام گردد.

در این روز همه ساله کلیه مدارس و موسسات فرهنگی در سرتاسر کشور تعطیل رسمی خواهد بود و مراسم خاصی اجرا خواهد گردید.

مراسم شب هفت دکتر خانعلی

در شب هفت دکتر خانعلی بازار و اکثر مغازه‌ها بسته شد و تهران بحال نیمه تعطیل درآمد. اتوبوسها، اتومبیلهای شخصی، تاکسیها، موتور سیکلت سواران و حتی گاریهای اسبی و درشکه‌ها مردم تهران را بر مزار دکتر خانعلی در ابن بابویه بردند.

چون عکسها و اسناد و مدارک و اعلامیه‌ها و قطعنامه‌های طبقات مختلف مردم در این مراسم در دسترس نیست فقط به فشرده‌ای از آنچه روزنامه‌های کیهان و اطلاعات در این روز تاریخی منعکس کرده‌اند اشاره میکنیم.

کیهان — ۳ شنبه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

بمناسبت هفتمین روز درگذشت دکتر خانعلی

مردم تهران باده‌ها هزار شاخه گل بمقبره دکتر خانعلی رفتند

* در اجتماع عظیم دیروز، فرهنگیان، دانشجویان، بازاریان، کارگران و اصناف و طبقات مردم حضور داشتند.

* مزار مرحوم دکتر خانعلی با توده بزرگی از گل پوشیده شد
درخشش گفت:

* پشتیبانی همه مردم ایران از معلمین بخاطر قیام آنها برای آزادی و مبارزه با زور بود

* نماینده جامعه بازرگانان گفت اصناف بازار آمادگی خود را برای گرفتن حق و آزادی اعلام میدارند

* هرگونه تسامح در تعقیب و مجازات قاتل عاقبت وخیمی دارد

مراسم هفتمین روز درگذشت مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی، دبیر دبیرستان جامی که در نخستین روز اعتصاب معلمان بضرر گلوله از پای درآمد، بعداز ظهر دیروز با شرکت گروه کثیری زن و مرد از طبقات مختلف مردم تهران و پاره‌ای شهرستانها در ابن بابویه برگزار گردید.

از ظهر دیروز گروه‌های فرهنگیان، بازاریان، اصناف، کارگران و کارمندان بتدریج برای شرکت در مراسم شب هفت آماده میشدند.

طبق قرار قبلی خانمهای فرهنگی، دانشجو و دانش آموز از ساعت ۲ بعداز ظهر در محل باشگاه مهرگان اجتماع کردند تا از آنجا بطور دسته جمعی عازم ابن بابویه شوند. معلمان و افراد سایر طبقات نیز طبق قرارهای خودشان در نقاط مختلف شهر گرد آمدند و بطرف ابن بابویه حرکت کردند.

عده زیادی نیز بطور انفرادی بوسیله اتوبوس، تاکسی و سواری تهران را بقصد ابن بابویه ترک گفتند.

شاخه‌های گل

از طرف باشگاه مهرگان بکلیه شرکت کنندگان در مراسم اطلاع داده شده بود که بجای تهیه دسته‌های گل هریک فقط با چند شاخه (از ۳ تا ۵ شاخه) گل در مراسم شرکت جویند.

بدینجهت بعداز ظهر دیروز خیابانهای مرکزی شهر تهران بخصوص خیابانهای نادری، اسلامبول، شاه آباد، لاله‌زار و لاله‌زار نو قیافه تازه‌ای پیدا کرده بود و گروههایی از خانمهای فرهنگی که سر تا پا سیاه پوشیده بودند از طریق ابن خیابانها بطرف باشگاه مهرگان میرفتند.

کثرت خریداران گل باعث شد که بعداز ظهر دیروز گل‌فروشیهای خیابانهای شاه آباد و اسلامبول مقادیر قابل توجهی گل بفروشند.

هنگامیکه این گلها نثار مزار مرحوم دکتر خانعلی شد مقدار آنها بحدی زیاد بود که تپه نسبتاً بزرگی از گل با ارتفاع تقریبی ۲ متر و نیم بر روی مزار ایجاد شده بود. حرکت از تهران

ساعت ۳ بعد از ظهر کاروان اتوبوسهایی که خانمهای اجتماع کننده در باشگاه

مهرگان را به ابن بابویه میبرد از خیابان سعدی حرکت کرد. پیشاپیش این کاروان تاج گل بسیار بزرگ و زیبایی که در وسط آن یک تصویر سیاه قلم از مرحوم دکتر خانعلی بچشم میخورد، قرار داشت. در این وقت آقایان شرکت کننده در مراسم باین بابویه رسیده بودند و محوطه اطراف مزار مملو از جمعیت شد.

فرهنگیان بخشهای یک تا پانزده فرهنگی هریک با دسته های گل و شعارهایی مبنی بر تسلیت به بازماندگان مرحوم دکتر خانعلی و تقاضای محاکمه و مجازات مسببین قتل آن مرحوم در قسمتهای مختلف ابن بابویه مستقر شده بودند. پلاکاردها و دسته گلهای دیگری از طرف فرهنگیان دماوند، شهر ری، کرج، شمیران در اطراف مزار نصب شده بود و عده زیادی از فرهنگیان این نقاط در مراسم هفته مرحوم دکتر خانعلی شرکت کرده بودند.

دانشجویان دانشگاه ملی، دانش آموزان دبیرستانهای مختلف از جمله دبیرستان جامی و دبیرستان شاهپور علیرضا، محصلین متفرقه کلاسهای شبانه تهران با شعارها و دسته گلهای مخصوص در ابن بابویه بودند.

گروه زیادی از کارگران صنف کفاش، کارگران چاپخانه های تهران، کارگران کارخانه لباس ایران، کارکنان شرکت تعاونی فرهنگیان، مردم جوادیه و سایر محلات تهران با دسته های گل به ابن بابویه آمدند.

آغاز مراسم

در آغاز برنامه یکی از ناطقین از طرف باشگاه مهرگان از افراد کلیه طبقات مردم که در مراسم ختم و هفته مرحوم دکتر خانعلی شرکت کرده بودند بخصوص از دانشجویان دانشگاه و دانشسرای عالی، اصناف بازار، کارگران و سایر طبقات ابراز تشکر کرد و از وحدت و هماهنگی کلیه مردم در تجلیل از یک شخصیت فرهنگی قدردانی نمود.

اشک و سوگند

آنگاه یکی از دانش آموزان قطعه موثری تحت عنوان «اشک و سوگند» قرائت کرد و گفت:

سلام و درود ما دانش آموزان بروان پاک تو ای استاد شهید.
ای معلم واقعی، اگر تا یکم هفته پیش به شاگردانت درس شهامت و سلحشوری و ایمان و تقوی بطور تئوری میآموختی. هفت شب پیش این درس را بطور عملی بما یاد دادی.

امروز ما در کنار مزار تو آمده ایم تا قطره های اشک خود را بعنوان یک هدیه بی ارزش بر تربت پاکت نثار کنیم.

ما امروز جمع شده ایم که اشک بریزیم و سوگند یاد کنیم، اشک ما بمنزله تشکر و سپاسگزاری از زحمات توست، ولی سوگند بخدا و سوگند بهمه پیغمبران خدا که این آخرین باری خواهد بود که ما از زحمات استادان خود بدین طریق قدردانی میکنیم.

از این پس ما هم با مغزهای متلاشی شده از مریبان خود سپاسگزاری خواهیم کرد. حال که قرار است مغز استادان شریف ما را با گلوله متلاشی کنند باید مغزهای ما را هم پریشان سازند زیرا زندگی پس از آنها یعنی بردگی و بندگی و ما بهیچ قیمت طوق بندگی را بگردن نخواهیم گرفت.

ما در این لحظه در کنار استادان و مریبان خود سوگند میخوریم که هدف ما ادامه بی قید و شرط راه توست.

شعار ما تا پایان عمر زندگی با عدالت، زندگی با شرافت، زندگی با آزادی خواهد بود.

راه ترا برادران کوچک خویش خواهیم آموخت و ماجرای شهادت ترا برای آیندگان نقل خواهیم کرد.

خاطره فداکاری

آنگاه دوشیزه شمسی علی بابائی آموزگار بخش ۱ طی اظهارات موثری که همه شرکت کنندگان در مراسم را بگریه انداخت گفت:

ای کشته راه حقیقت آرام بخواب که از خفتن تو خلق بیدار شد و به پشتیبانی تو جماعتی قیام کردند.

ما بتو میبایم و بروح پاکت سوگند میخوریم که بتو و افکارت وفادار بمانیم، خاطره فداکاری تو هرگز از ذهن ما محو نمیگردد، تو مردانه زیستی، مردانه قیام کردی و مردانه زندگی را در عنفوان جوانی بدرود گفتی. آسوده بخواب زیرا که ما از پای نخواهیم نشست و نام ترا در صفحه قلب داغدارمان تا ابد نقش خواهیم کرد.

شکاف پر میشود

پس از سخنان خانم علی بابائی آقای حسن هنرمندی قطعه شعری را که سروده بود قرائت کرد، آنگاه آقای نورالهدی بهبهانی اظهار داشت:

یک معلم برای احقاق حق خود باشعار نظم و سکوت بسوی پناهگاه ملی خود میرود

و در آنجا مغز او را با گلوله پریشان میسازند.

آیا براستی با مریبان جامعه باید بدینسان رفتار کرد، آیا این عمل جز از وحشیهای مغولستان در زمان قدیم از کسان دیگری سر میزند؟

علم امروز انسان بفضا میفرستد و در همه جای دنیا مورد تجلیل و احترام قرار میگیرد آنوقت آیا براستی شایسته است که مغز معلم را با گلوله پریشان کنند، شلیک بطرف طبقه محرومی که بخاطر احقاق حقوق خویش قیام کرده‌اند و پریشان کردن مغزی که هزاران مغز دیگر را تربیت میکند جز مهار کردن علم چه مفهومی دارد؟

ناطق پس از اشاره به جملاتی از حضرت علی علیه السلام گفت:

معلم را نکشید، معلم جانبخش است، کسی است که انرژی روحی بشر و جامعه را زیاد میکند. ما مریبان عقول بشریت هستیم، ما قصد اخلا لگری نداریم.

امیدواریم که پس از این نظیر اینگونه مصیبتها در جامعه معلمین نباشد، امیدواریم اولیای امور بیشتر بفکر بیافتند و مردم را راضی تر نگاهدارند تا این ننگ و بدبختی که دامنگیر اجتماع ماست از میان برود.

اظهارات درخشش

درخشش اظهار داشت:

از طرف باشگاه از طبقات مختلف کارگران بخصوص کارگران کفاش، کارگران چاپخانه‌ها و سایر کارگران که از محرومترین و زحمتکش ترین طبقات اجتماع هستند، از دانش آموزان و دانشجویان عزیز و از کلیه طبقاتی که در تجلیل بزرگ از مرحوم دکتر خانعلی شرکت کردند سپاسگزارم.

تجلیل از مرحوم دکتر خانعلی در تاریخ ایران بی نظیر بود و دو موضوع را باثبات

رسانید.

اول اینکه ملت ایران برای مریبان فرزندان خود احترام خاصی قائل است و ما نیز در قبال این احترام قسم میخوریم که نسبت به فرزندان شما وظیفه وجدانی خود را انجام دهیم و بیش از پیش در روشن کردن آنها با اسلحه علم بکوشیم.

مبارزه ما امروز تنها با مشتهای گره کرده نیست بلکه با مغزهای باز نیز هست و این همان چیزی است که هیئت حاکمه از آن وحشت دارد.

قیام ملت

موضوع دوم اینست که قیام مردم بخاطر مرگ یک معلم قیام بر علیه ظلم و قلداری

است.

چه افتخاری از این بالاتر که ملت ایران ثابت کرد از این تاریخ در مقابل زور و قلدری بیعدالتی ایستادگی خواهد کرد.

پلیسی که باید حافظ ناموس مردم باشد می‌آید و معلمینی را که در کنار خیابان نشسته‌اند بگلوله می‌بندد و مغز یکی از آنان را متلاشی می‌سازد:

این عمل باعث شد که سیل جمعیت برای اعتراض بحرکت درآید تا هیئت حاکمه بداند که از این تاریخ ملت ایران را با اسلحه نمیتواند اداره کند.

باید مانند تمام کشورهای جهان در کشور ما نیز آزادی حکومت کند که تحت لوای آن ملت ایران موفق به پیشرفت و ترقی گردد.

عدالت اجتماعی

باید پرده ای که بین طبقات مردم کشیده‌اند از بین برود، زارع و کارگر شب و روز جان میکنند و ثروتمندان از این زحمت بهره برداری میکنند.

باید عدالت اجتماعی در کشور ما تامین شود، چه بدبختی از این بزرگتر که در کشوری طبقه دانشمند رنج بکشد و گرسنگی بخورد و قلدران و سوء استفاده چیان و قماربازان در آن حکومت کنند.

باید این وضع از میان برود و روش دیگری که رفاه اکثریت را تامین نماید جایگزین آن شود.

یک هفته قبل

هفته پیش در چنین ساعتی مرحوم دکتر خانعلی زنده بود و خود را آماده میکرد که بوزارت فرهنگ برود، او نمیخواست کنار خیابان بنشیند، اما در خانه را برویش بستند، او بعنوان اعتراض آمد کنار خیابان نشست و در همین حال مغزش را متلاشی کردند.

باید یکبار برای همیشه ثابت کرد که تیراندازی بطرف مردم و بازی با حیات یک ملت باید خاتمه پیدا کند.

ما فرهنگیان قول شرف میدهیم که برای تنویر افکار با اسلحه علم و دانش ملت ایران را بجلورهبی کنیم و قول شرف میدهیم که نگذاریم خون عزیزان ما پایمال شود.

درخشش گفت باید آزاد زندگی کرد

شما مردم ایران، باید متوجه باشید از این پس زیر بار ظلم و زور و قلدری نروید، در دنیای امروز باید آزاد زندگی کرد تا هر فردی بتواند در سرنوشت خود سهیم و

شریک باشد.

از طرف بازاریان

پس از اظهارات درخشش، آقای زمردیان از طرف جامعه بازرگانان و بازاریان صحبت کرد و اظهار داشت:

من بنماینده‌گی از طرف جامعه بازرگانان به روح پر فتوح دکتر خانعلی درود می‌فرستم.

امروز هفته رادمرد بزرگی است که برای احقاق حق جان گرامی خود را در طبق اخلاص نهاد و با بلندنظری و شهامت بدست جنایت‌آلود فردی بدنام شهید شد و درس فداکاری را عملاً بما آموخت.

بدنبال این امر دولت شریف امامی سقوط کرد.

مردم شرافتمند اکنون از این مکان مقدس بیاس پاداش جانبازی این راد مرد شریف، بنماینده‌گی اصناف بازار که در هر جنبشی در صف اول مبارزات قرار دارند درود خود را به روان این شهید راه آزادی نثار میکنم و آمادگی و همبستگی اصناف را برای گرفتن حق و آزادی بمعنای واقعی اعلام می‌دارم.

ادامه دارد

ملت ایران نه تنها بخاطر بهبود وضع معلمین، بلکه بخاطر آزادی ملت ایران این مبارزه را تا سر حد پیروزی ادامه خواهد داد.

دولتها باید بدانند که مبارزه با ملت و زورگویی و قلدری بصلاح آنان نیست و سرسختی و لجاجت در برابر مردم جز ننگ و بدنامی ثمر دیگری ندارد.

ناطق سپس افزود هرگونه تسامح در تعقیب و مجازات قاتل مرحوم دکتر خانعلی باعث بهم خوردگی اوضاع است و مسئولین باید متوجه عاقبت وخیم آن باشند.

بطوریکه عده‌ای دیده و شهادت داده‌اند این جنایت بدست شخصی بنام سرگرد شهرستانی اتفاق افتاده است، اکنون شنیده می‌شود که می‌خواهند خون او را لوٹ کنند.

از کلیه کسانی که معتقدند قاتل مرحوم دکتر خانعلی شخص سرگرد شهرستانی است خواهشمندم دستهای خود را بلند کنند.

(کلیه مردم دستهای خود را بلند کردند)

همانطور که می‌بینید دهها هزار نفر از مردم این شهر قاتل را می‌شناسند، سوگند به خدا که ما اصناف تا اخذ نتیجه نهایی و اعدام سرگرد شهرستانی از پای نخواهیم

نشست و چنانچه دولت کوچکترین قصوری کند خود ما قاتل را مجازات خواهیم کرد.

اطلاعات ۱۹ اردیبهشت ماه ۴۰

بمناسبت مراسم شب هفت معلم شهید

هزاران نفر بر مزار دکتر خانعلی گریستند

- * چند تن از معلمین زن بر اثر گریه و تائر زیاد بیهوش شدند
- * درخشش در مراسم دیروز گفت: قیام ملت ایران برای مرگ معلم قیام علیه زور و بیعدالتی است
- * مزار دکتر خانعلی و اطراف آن را فرشی از گل پوشانده بود
- * نمایندگان دانشجویان - دانش آموزان و فرهنگیان بر سر مزار دکتر خانعلی سخنرانی کردند

مراسم شب هفت

بمناسبت شب هفت درگذشت فقید سعید، مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی دبیر دبیرستان جامی از ساعت سه و نیم بعد از ظهر دیروز بتدریج بازاریان، اصناف، پیشه‌وران، کارگران و عده کثیری از اهالی شهر ری در محوطه ابن بابویه اجتماع کردند. مقارن ساعت چهار بعد از ظهر متجاوز از پنجهزارنفر از معلمین زن با یکصد دستگاه اتوبوس شرکت واحد به ابن بابویه وارد شدند و سپس به تدریج دبیران، آموزگاران، دانشجویان، دانش آموزان و اولیای آنها به ابن بابویه آمدند و مستقیماً به سوی مزار مرحوم دکتر خانعلی رهسپار شدند.

آقای سرهنگ شادمهر دانی مرحوم دکتر خانعلی و آقای محمد درخشش رئیس جامعه معلمین - باشگاه مهرگان در مدخل در ورودی آرامگاه ایستاده بودند و از شرکت کنندگان در مراسم تذکر و یادبود مرحوم دکتر خانعلی سپاسگزاری می کردند.

کیهان دوشنبه ۱۹ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

معلمین تقاضای نخست وزیر را برای شکستن اعتصاب رد کردند

- * معلمین در وسط نطق نخست وزیر فریاد میزدند ما دست از اعتصاب نمی کشیم
- صبح امروز آقای دکتر علی امینی نخست وزیر در باشگاه مهرگان با معلمین ملاقات کرد و طی یک سخنرانی یکساعته درباره خواسته‌های فرهنگیان و تصمیماتی که دولت در این باره اتخاذ نموده است سخنرانی کرد.
- امروز هشتمین روز اعتصاب معلمین بود و از ساعت ۸ صبح آموزگاران و دبیران در

باشگاه مهرگان اجتماع کردند.

ساعت ۹ و ۱۲ دقیقه آقای نخست وزیر وارد باشگاه معلمین شد.

اظهارات درخشش

ابتدا آقای درخشش پشت میکروفون قرار گرفت و اظهار داشت:

همانطور که دیروز با اطلاع آقایان رسانیدم در ملاقات با آقای نخست وزیر درباره طرح باشگاه مهرگان مذاکرات مفصلی بعمل آمد و موضوع تعقیب قاتل مرحوم دکتر خانعلی نیز مطرح گردید.

امروز آقای نخست وزیر به باشگاه آمده اند تا با شما سخن بگویند.

در مورد شکستن اعتصاب همانطور که بارها متذکر شده ایم این امر بعهدہ مجمع عمومی است و مجمع عمومی نیز فقط در صورت تحقق پیروزی نهایی به شکستن اعتصاب رای خواهد دارد.

تعقیب قاتل

درخشش افزود: چیزی که فعلاً برای ما نهایت اهمیت را دارد تعقیب و مجازات قاتل است، مجازاتی که قانون در یک دادگاه صالحه (نه در یک دادگاه قلابی و حقه بازی) تعیین می کند. اطمینان می دهیم که اگر مجازات قاتل از طریق قانونی انجام نشود همه ما، همه این جمعیت به کلاتری می رویم و او را مجازات می کنیم.

این جمعیت کثیری که دیروز در آرامگاه مرحوم دکتر خانعلی اجتماع کرده بودند برای خونخواهی آمده بودند و نمیتوان خواست آنها را نادیده گرفت.

در این وقت آقای دکتر امینی اظهار داشت:

قبل از شروع به سخن می خواستم از این پیشآمد نامطلوب مراتب تاسف خود را اعلام و با آقایان اظهار همدردی کنم و امیدوارم که روح او قرین آمرزش باشد. حضور بنده در این محل بیشتر از جهت همین ابراز همدردی بود زیرا که معلم در اجتماع ارزش و قدر فوق العاده ای دارد.

خزانه خالی

اکنون خزانه مملکت خالی است و هرچه گرفتاری ما در این زمینه بیشتر شود بشما

فشار بیشتری خواهد آمد

ما اکنون تعهد می کنیم که چنین و چنان خواهیم کرد و برای این کار مهلتی قائل خواهیم شد و میگوییم این مقدار موجودی داریم (البته نه روی کاغذ) و آن را بین آنها که کمتر دارند تقسیم می کنیم.

اعتصاب! اعتصاب!

در این وقت آقای دکتر امینی اظهار داشت:

اگر بیشتر بحرف من اعتماد کنید و آقایان بروند سر کارشان (با این جمله ناگهان باشگاه متشنج شد، حاضرین فریاد میزدند خیر! خیر! اعتصاب! اعتصاب! ما به اعتصاب ادامه می‌دهیم) توجه بفرمایید بنده تقاضائی کردم، اگر بنده خودم را از آقایان نمی‌دانستم که اصلاً خدمتتان نمیرسیدم، داریم با هم حرف می‌زنیم، حالا که می‌فرمایید خیر! بنده هم متقاعد شدم که خیر! اگر آقایان متقاعد نشدند بفرمایید چرا. تا توضیح بدهیم (حاضرین همچنان فریاد می‌کشیدند و اعتصاب اعتصاب می‌گفتند و صدای آقای نخست وزیر به جایی نمی‌رسید).

اعدام قاتل

در این وقت چون عده‌ای فریاد می‌زدند «اعدام قاتل! اعدام قاتل!» آقای درخشش در این باره نیز توضیح داد و پس از آرام شدن جمعیت آقای دکتر امینی مجدداً اظهار داشت:

همانطور که گفته‌ام متخلف در هر مقامی که باشد تحت تعقیب قرار خواهد گرفت، اگرچه هنوز فرصت رسیدگی بدست نیامده ولی قول رسیدگی می‌دهم. اگر چنین منظوری نداشتم اصلاً به اینجا نمی‌آمدم، من معتقدم فاصله بین دولت و ملت باید از میان برداشته شود.

تعصب به کنار

بنده می‌خواهم آقایان تعصب را کنار بگذارند و تصور نفرمایید چون بنده از طبقه متعینی هستم معنی گرسنگی کشیدن را نمیدانم، من هم به انواع دیگر گرسنگی کشیده‌ام و از آلام مردم اطلاع دارم.

اگر تصور می‌کنید آنچه را که من می‌گویم دروغست، کمی فرصت بدهید، یک مقدار اعتماد داشته باشید.

من میدانم که وضع آقایان بد است، ولی وضع مملکت بدتر است، دور نروید در شهرستانها بوضع طبقه کشاورز توجه کنید.

اگر بنده با آقایان ملاقات کرده‌ام، دلیل اینست که می‌خواهم از منطق و احساسات خود آقایان استمداد کنم، چون داعی نداشتم اگر شما اعتصاب را بخاطر آنچه شدنی نیست همین‌طور ادامه بدهید، پس چگونه باید راه حلی پیدا کرد؟

تصمیم باشگاه

سخنان نخست وزیر یکساعت بطول انجامید و در ساعت ده آقای نخست وزیر باشگاه مهرگان را ترک گفت.

پس از رفتن نخست وزیر آقای درخشش پشت میکروفون قرار گرفت و تاکید کرد که اعتصاب تا اجرای قطعنامه و پیروزی نهائی ادامه خواهد داشت.

اطلاعات چهارشنبه ۲۰ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

سرگرد شهرستانی برکنار و به بازپرسی احضار شد

* بازپرس از شهود درباره قتل مرحوم دکتر خانعلی سئوالاتی کرد و آنها مشاهدات خود را در میدان بهارستان شرح دادند

* بازپرس شعبه دوم دادسرا امروز دستور احضار سرگرد شهرستانی را صادر کرد — امروز مقامات شهربانی اظهار داشتند دستور دولت درباره برکناری سرگرد شهرستانی اجرا شد

تعقیب سرگرد شهرستانی

عصر دیروز دستور دولت درباره برکناری سرگرد شهرستانی رئیس کلانتری ۲ به اتهام قتل مرحوم دکتر خانعلی دبیر دبیرستان جامی که در میدان بهارستان بضرع گلوله از پای درآمده بود بشرح زیر صادر و از رادیو پخش شد:

«طبق دستور دولت سرگرد شهرستانی رئیس کلانتری دو باتهام قتل مرحوم دکتر خانعلی از کار برکنار و پرونده امر برای رسیدگی به مراجع صلاحیتدار ارجاع گردید.»
اعتصاب معلمین

روز سه شنبه دوازدهم اردیبهشت معلمین در تهران و شهرستانها طبق تصمیم قبلی دست از کار کشیدند، معلمین تهران برای اجتماع درمحل وزارت فرهنگ از نقاط مختلف شهر بطرف خیابان اکباتان حرکت کردند.

ساعت ۸/۵ معلمین بمیدان بهارستان رسیدند و چون جلو خیابان اکباتان قبلاً توسط مامورین انتظامی بسته شده بود در خیابان شاه آباد و اول میدان بهارستان روی زمین نشستند.

نشستن معلمین در خیابان باعث شد که عبور و مرور وسایط نقلیه از طریق خیابان شاه آباد قطع شود.

اولین برخورد

مامورین انتظامی برای متفرق کردن اجتماع کنندگان از اتومبیلهای آب پاش

استفاده کردند ولی اجتماع کنندگان همچنان روی زمین نشسته بودند و با اینکه عموماً سراپا خیس شده بودند از جای خود تکان نمی خوردند.

در این هنگام اولین برخورد بین اجتماع کنندگان و مامورین انتظامی در گرفت، بدین ترتیب که عده‌ای برای برگرداندن لوله‌های آب بطرف یکی از اتومبیل‌های آب‌پاش حرکت کردند و تصمیم داشتند لوله‌های آب را بطرف دیگر بازگردانند.

تیراندازی

پس از اینکه مدتی لوله آب در دست طرفین به این طرف و آن طرف کشیده میشد و آب با فشار زیاد بدر و دیوار و پنجره خانه‌های شاه‌آباد می‌پاشید ناگهان صدای شلیک چند گلوله برخاست و جدالی که بر سر لوله آب درگرفته بود پایان یافت.

تیراندازی باعث شد که اجتماع کنندگان کمی عقب‌تر بروند و پس از عقب رفتن جمعیت، چند تن مجروح در اول خیابان شاه‌آباد بروی زمین افتاده بودند که یکی از آنها مرحوم دکتر ابوالحسن خانعلی بود.

بدنبال این موضوع عده‌ای از اجتماع کنندگان روز سه شنبه به باشگاه مهرگان مراجعه کردند و کتباً شهادت دادند که با چشم خود شلیک گلوله توسط سرگرد شهرستانی بطرف معلمین را دیده‌اند و عده‌ای دیگر شهادت دادند که ما ناظر برخورد گلوله‌ای که توسط سرگرد شهرستانی شلیک شده بود به مرحوم دکتر خانعلی بودیم.

تعقیب و مجازات

در اجتماع دیروز معلمین، هنگامی که آقای نخست وزیر مشغول سخنرانی بود، معلمین تقاضای تعقیب و مجازات سرگرد شهرستانی رئیس کلاتری ۲ را کردند و بدنبال این تقاضا عصر دیروز اطلاع داده شد که نامبرده طبق دستور دولت باتهام قتل دکتر خانعلی از کار برکنار شده و پرونده او برای رسیدگی جریان امر به مراجع صلاحیتدار ارجاع گردیده است.

رئیس کلاتری ۲

امروز آقای سرهنگ درمیشیان بجای سرگرد شهرستانی بریاست کلاتری ۲ منصوب و مشغول کار شد.

دستور احضار

امروز دستور احضار سرگرد شهرستانی رئیس سابق کلاتری ۲ به اتهام قتل مرحوم دکتر خانعلی که در تظاهرات مقابل مجلس شورای ملی به قتل رسیده بود از طرف بازپرس شعبه ۲ دادسرای تهران صادر گردید.

این اقدام بعد از تحقیقات کافی از شهود حادثه بعمل آمد و سرگرد شهرستانی طبق قانون موظف است در مدت ۲۴ ساعت پس از رؤیت احضاریه خود را به دادسرای تهران معرفی نماید و در غیر این صورت دستور جلب او صادر خواهد شد. شهادت دادند

دیروز سرکار سرهنگ شادمهر دایی مرحوم دکتر خانعلی به اتفاق ۸ نفر از شهود که ۴ نفر از آنان از بانوان فرهنگی بودند برای دادن شهادت درباره حادثه قتل به شعبه دوم بازپرسی آمدند.

آنان شهادت دادند که به چشم خود دیدیم که سرگرد شهرستانی مرتکب قتل مرحوم دکتر خانعلی گردید و ما او را قاتل می دانیم.

با احضار سرگرد شهرستانی به اتهام قتل یک معلم این مسئله پیش می آید که آیا رسیدگی به اتهام او در صلاحیت دادگاههای عمومی وزارت دادگستری است و یا دادگاه نظامی باید به اتهام او رسیدگی کند؟ خبرنگار ما در این باره با آقایان قضات تماس گرفت و نظر آنان را سؤال کرد.

در دادگستری محاکمه می شود

آقای دکتر وزیرى بازپرس شعبه ۲ درباره محاکمه سرگرد شهرستانی امروز به خبرنگار ما گفت:

در تحقیقاتی که در طی این مدت بعمل آورده ام متهم اصلی سرگرد شهرستانی است و با توجه به این مطلب امروز دستور احضار او را دادم.

آقای دکتر وزیرى افزود: ما خود را صالح برای رسیدگی میدانیم و قضیه را تعقیب خواهیم کرد و با تحقیقاتی که بعمل آمده است صلاحیت دادگستری را در رسیدگی به پرونده قتل دکتر خانعلی روشن می سازد و اگر ما صالح به رسیدگی نبودیم موضوع را تعقیب نمی کردیم. دادگستری پس از تشکیل پرونده مربوطه، به اتهام رسیدگی و او را محاکمه خواهد کرد.

من شخصاً برای تحقیق رفتم و از شهود بازجویی به عمل آوردم و مسلم شد که رسیدگی امر در صلاحیت دادگستری است.

نقش دیوان کیفر

آقای علی اصغر شریف مستشار دیوانعالی کشور که سابقاً دادستان تهران بودند درباره رسیدگی به پرونده قتل دکتر خانعلی گفتند:

ظاهر امر با توجه به قانون رسیدگی به جرائم افسران دادگاه نظامی صلاحیت

رسیدگی به این پرونده را دارد و یکی از قوانین نامطلوبی که سال گذشته از مجلس گذشت همین قانون بود.

اما ممکن است در اثر اختلاف نظر دادگستری با دادگاه نظامی درباره رسیدگی به این پرونده دیوانعالی کشور نظر بدهد که دادگستری را صالح برای رسیدگی می‌داند. در این صورت متهم پرونده در یک دادگاه عمومی محاکمه می‌شود و علت استعفای وزیر سابق دادگستری نیز این بود که مصمم بود این قانون را لغو کند.

نظر دادستان تهران

آقای بهروز افشار دادستان تهران درباره رسیدگی به پرونده قتل مرحوم دکتر خانعلی نظر آقای شریف مستشار دیوانعالی کشور را تایید کردند و گفتند:

قانون جدید رسیدگی به جرائم افسران تا اندازه‌ای ما را در رسیدگی به این پرونده با مشکلاتی روبرو کرده است. اما ممکن است راه قانونی پیدا شود و یا سرانجام دیوانعالی کشور تصمیمی در این باره بگیرد و پرونده در دادرسی تهران رسیدگی شود.

علل تأخیر محاکمه قاتل دکتر خانعلی

رژیم حاکم که در برابر قیام ۱۲ اردیبهشت ماه جز تسلیم به اجرای کلیه مواد قطعنامه چاره‌ای نداشت، بالاخره اجباراً سرگرد شهرستانی رئیس کلانتری ۲ قاتل دکتر خانعلی را دستگیر و زندانی کرد. اما محاکمه او در دوران یکساله حکومت معلم بر فرهنگ، به‌عنوان مختلف به تعویق افتاد از جمله علل عدم محاکمه، نزاع ساختگی بین دادگاه نظامی و وزارت دادگستری بود. دادستان ارتش محاکمه شهرستانی را بر طبق «قوانین موجود»! حق مسلم خود می‌دانست و قضات شجاع دادگستری این محاکمه را حق مسلم دادگستری می‌دانستند اما ساواک با تهدید، صدای قضات شرافتمند را خاموش کرد و قضات فرمانبردار خویش را به پشتیبانی از دادستانی نظامی واداشت. در این مدت دهها نامه بین دادگستری و دادستان نظامی رد و بدل شد و چندین کمیسیون مشترک تشکیل گردید، اما به بهانه آن که چون مجلس برای تعیین تکلیف این پرونده تعطیل است این خیمه شب بازی همچنان ادامه می‌یافت. نمایندگان جامعه معلمان نیز در طول یک سال حکومت معلم بر فرهنگ از هیچ کوشش و تلاشی فروگذار نکردند و بارها با قضات و وزیر دادگستری به مذاکره و بحث و اعتراض پرداختند و حتی تظاهراتی نیز در صحن وزارت دادگستری از طرف معلمان بوقوع پیوست. در هیئت دولت نیز درخشش

برای شروع محاکمه سرگرد شهرستانی همواره در نبرد با هیئت دولت بود زیرا هیچ مقام رسمی مملکت مایل به جریان انداختن این پرونده نبود و تمام مقامات در مقابل اعتراض معلمان پاسخ می‌دادند «در حالی که سرگرد شهرستانی در زندان در انتظار محاکمه خویش بسر میبرد دیگر هیچ دلیلی برای نگرانی معلمان وجود ندارد».

اطلاعات — شنبه بیست و سوم اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

معلم به مدرسه بازگشت

* اعتصاب معلمان با موفقیت پایان یافت، و از امروز کلیه مدارس و کلاسهای درسی دایر شد

* دیروز در یک اجتماع چندین هزار نفری مجمع عمومی معلمان پایان اعتصاب رای داد همانطور که در شماره روز پنجشنبه روزنامه اطلاع دادیم آقای درخشش از کلیه معلمان پایتخت دعوت کرده بود که در ساعت شش بعد از ظهر روز جمعه در محل باشگاه مهرگان حضور بهم رسانند تا نتیجه تصمیم دولت را در مورد افزایش اشل حقوق معلمان با اطلاع آنها برسانند.

از ساعت ۵ بعد از ظهر دیروز بتدریج کمک آموزگاران، آموزگاران و دبیران پایتخت برای اطلاع از اقداماتی که دولت درباره تغییر اشل حقوق معلمان بعمل آورده در باشگاه مهرگان حضور می یافتند. در ساعت ۶ بعد از ظهر چندین هزار نفر از معلمان زن و مرد تهران در باشگاه حضور یافتند انبوه جمعیت بحدی بود که نه تنها محوطه باشگاه بلکه تمام کریدورها، اطاقها و دالان باشگاه مملو از معلمان شده بود و چون بیش از این گنجایش نبود عده بی شماری از معلمان در کوچه کاخ و قسمتی از خیابان لاله زار نو اجتماع کرده و منتظر بودند تا توسط بلندگوها از نتیجه اقدامات دولت اطلاع حاصل کنند. جمعیت مرتباً برای آقای درخشش ابراز احساسات میکردند مقارن ساعت شش و نیم آقای درخشش در پشت میکروفون قرار گرفت و اظهار داشت: عده‌ای از آقایان در خیابان ایستاده‌اند و این موجب تاسف بنده است چون در داخل باشگاه بهیچوجه جا نیست و چون اینجا خانه خود آقایان است ما را معذور خواهند داشت.

سپس آقای درخشش گفت: «قبل از شروع مطلب یکبار دیگر از همکاری های صمیمانه تمام طبقات مردم مخصوصاً دانشجویان و دانش آموزان و همچنین جرایدی که در این مبارزات بما یاری و کمک کرده‌اند سپاسگزاری میکنم. مبارزه‌ای که ما شروع کردیم

ابتدا بصورت درخواست تغییر اشل حقوق فرهنگیان بود، بعد این مبارزه بصورت نهضت عظیمی بدست معلم بوجود آمد که قسمتی از آزادیهای مردم تامین شد و طبقه معلم که رهبر اجتماع است ثابت کرد که در مبارزات اصولی در صف مقدم حرکت میکند تقاضای ما که طرح باشگاه مهرگان بود بسیار ساده بود ولی بعداً بر اثر فشار و ناراحتی های دولت گذشته مسئله تغییر اشل در ردیف چهارم قطعنامه دوم ما قرار گرفت. در راس پیشنهاد های ما تغییر دولت بود که سقوط کرد بعد هم با انحلال مجلسین آرزوهای ملت ایران انجام گرفت. روزی که رئیس مجلس بمن اصرار کرد که خودتان بمجلس بیایید گفتم متأسفانه این مجلس را مجلس نمی دانم که بیایم، ولی خوشبختانه انحلال مجلسین بر اثر مبارزات اصولی تمام مردم ایران که در راس آن معلم بود عملی شد.

قسمت دوم قطعنامه ما موضوع تعقیب قاتل بود که به خون مرحوم دکتر خانعلی قسم یاد میکنم که قاتل به مجازات برسد متأسفانه جریان دادگستری ما بطئی است، قاتلی را که میخواهند اعدام کنند ۶ ماه طول میکشد ما کوشش میکنیم که این محاکمه در یک محکمه صالحه برگزار شود.

آقای درخشش افزود: «ما این جریان را بنام اجتماع تعقیب کرده و محاکمه را دنبال خواهیم کرد. مانعی ندارد که ما اعتصاب را تا پایان مجازات قاتل ۶ ماه هم که شده ادامه دهیم ولی چون دولت دستور تعقیب صادر کرده و اقداماتی هم شده فعلاً ما سکوت میکنیم ولی هر جا مشاهده کردیم جریان محکمه بطئی میشود و احتیاج با اقدامات دسته جمعی دارد بلافاصله بشما خواهیم گفت قسمت سوم قطعنامه ما که بسیار مورد توجه ما است این بود که دولت سابق به معلم اهانت کرد که این قسمت از قطعنامه با سقوط دولت منتفی شد اما قسمت چهارم قطعنامه تغییر اشل حقوق معلمین باقیمانده بود.

آقای درخشش سپس گفت: «طرحی که ما هم اکنون طبق تصویب نامه دولت از آن استفاده میکنیم برابر با عالی ترین اشل ها یعنی اشل مهندسین است مهمتر از آن اینکه مهندسین پس از ۲۷ سال بیایه ده میرسند درحالیکه طبق قانون تعلیمات اجباری دبیران بعد از ۱۷ سال برتبه ۱۰ دبیری ارتقاء می یابند.

آقایان توجه داشته باشید این پیروزی و نهضت طبقه معلم نباید ازین برود ولی بسیار متأسفیم که مرحوم دکتر خانعلی که برای احقاق حق شما خونش ریخته شد در اینجا نیست که پیروزی خود و همکارانش را مشاهده کند. نهضت ما پابرجا و دائمی خواهد بود هنوز عده ای از مقامات وزارت فرهنگ در سرکارند که به طبقه معلم خیانت میکنند و سوء استفاده ها می نمایند برنامه آینده ما از این پس جلوگیری از این سوء

استفاده‌ها است. در این هنگام معلمین فریاد زدند آقای درخشش باید وزیر فرهنگ بشود. چند هزار نفر معلم درحالی که این جمله را مرتباً تکرار میکردند تا چند دقیقه کف میزدند. پس از آنکه سکوت برقرار شد آقای درخشش گفت:

«از اینهمه لطف و محبت شما کمال تشکر را دارم بزرگترین مشوق من شما هستید این شرافت و غیرتی که شما معلمین نشان دادید، وظیفه وجدانی و حتمی خود میدانم تا هنگامی که زنده هستم خدمتگزار شما باشم. (کف زدن ممتد معلمین) درباره کمک آموزگاران میخواهیم کاری بکنیم که اصولاً کمک آموزگار ازین برود برای انجام این کار فکر کردم کلاسی دایر شود تا کمک آموزگاران عموماً پس از طی این کلاس آموزگار شوند. (کف زدن معلمین)

در این هنگام آقای درخشش گفت هر چند این طرح ایده آل معلمین نیست ولی ۱۰ الی ۱۱ روز است که معلمین اعتصاب کرده‌اند و فرزندان ما دچار زحمت شده و از درس عقب افتاده‌اند من پیشنهاد میکنم که به اعتصاب خاتمه بدهیم چنانچه خانمها و آقایان موافقت دست بلند کنند در این هنگام دهها هزار دست بلند شد و بدین ترتیب مجمع عمومی معلمین پایتخت پس از ۱۱ روز پایان اعتصاب را در سراسر کشور تصویب نمودند. آقای درخشش گفت بموجب اعلامیه‌ای که روز دهم اردیبهشت صادر شد مقرر گردید پایان اعتصاب پس از تصویب مجمع عمومی معلمین با خط و امضای اینجانب گراور شود ولی اکنون با سقوط دولت سابق احتیاجی باین امر نیست. در این هنگام کف زدن ممتد معلمین در حالیکه میگفتند آقای درخشش باید وزیر فرهنگ شود تا چند دقیقه در فضای باشگاه طنین انداز شد.

مقارن ساعت ۸ بعد ازظهر مجمع عمومی معلمین پایتخت پایان یافت و باین ترتیب اعتصاب معلمین پس از ۱۱ روز در سراسر کشور پایان یافت.

اعلامیه‌های جامعه‌ی معلمان ایران در اکثر نشریات و مجلات و روزنامه‌های آن زمان بچاپ رسید که به‌عنوان نمونه به سه اعلامیه مندرج در روزنامه اطلاعات مورخ ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ اشاره میشود.

اعلامیه معلمین پایتخت

اعلامیه شماره ۱۳ معلمین پایتخت جمعه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ باشگاه مهرگان درود بر روان جاویدان برادر شهید و ناکام ما دکتر خانعلی که با خون خود افتخار جاودانی برای طبقه معلم و جنبش آزادی برای ملت ایران تأمین کرد.

درد بر ملت حق شناس و دلاور ایران که مریبان فرزندان خود را در تنگنای حوادث تنها نگذاشت و مقامی را که شایسته معلم است باو باز داد.
درد بر دانشجویان عزیز که با احترام علم و بخاطر حق و عدالت یاری مریبان سابق خویش شتافتند و دانش و فضیلت را نیرو بخشیدند.

درد بر دانش آموزان حق شناس مهربان که با پشتیبانی معصومانه خویش پیوند دیرین و جاودانی میان معلم و شاگرد را استوارتر ساختند.

افتخار جاویدان بر معلمین دلاور ایران، بر همکاران و همگامان داغدار دکتر خانعلی شهید که با اراده استوار و ایمان راسخ در تاریخ ترین ایام و در زیر شدیدترین فشارها بر پای خواستند و از کوه مشکلات، از زندان و گلوله و انتظار خدمت نهراسیدند و با نیروی کوشش دیرپای و اتحاد استوار خویش در این پیکار تاریخی اهریمنان ستم و تباهی را بزانو در آوردند و چراغی از شوق و امید و فضیلت فرا راه ملت ایران برافروختند.

طبقه معلم بدنبال اقدامات مستمر قانونی خود از روز ۱۲ اردیبهشت اعلام اعتصاب کرد. در آن روز دشمنان معلم و راهزنان فضیلت و ایمان بجنگ و ستیز با ما برخاستند و در سنگرهای نیرومند زور و زر در لباس وزیر و وکیل و مامور حفظ نظم و اخلاکگر خیابانی حتی بعنوان حمایت از «معلم واقعی» مامور سرکوبی معلمین حق طلب ایران شدند و از بکاربردن هیچ اسلحه از گلوله و زندان و تهمت و دشنام دریغ نداشتند اما وحدت صف متحد معلم و شمار نظم و سکوت ما و روح عدالت پروری ملت ایران ننگ و روسیاهی ابدی را نصیب یاهه گویان و افتخار و پیروزی و سرافرازی جاودانی را بهره معلم ایرانی کرد. دولت وقت یاران ما را بزندان انداخت و اجتماع بی سلاح آمیخته به نظم و سکوت و آرامش معلم را با آزار و اهانت و معلم کشی پاسخ داد برادر دانشمند ناکام ما را بیرحمانه از دست ما گرفت.

نخستین خواسته ما به پشتیبانی ملت ایران بفاصله دو روز با سقوط دولت شریف امامی بحصول پیوست.

معلمین تصمیم دارند صفوف خود را متحدتر و استوارتر از پیش نگاه دارند تا در پرتو این اتحاد هم حقوق صنفی خود را چنانکه باید بدست آورند و هم نیروی موثری برای وحدت و آزادی و سرافرازی ملت برومند ایران باشند.

ملت ایران عنایت و پشتیبانی خود را در مبارزات معلم دریغ نکرد ما هم خوشوقتیم که پایداری ما در این پیکار مقدس مقدمات حصول آزادی را برای ملت ایران فراهم

کرده باشد.

امروز با کمال افتخار و سرافرازی اعلام میکنیم که نظم و سکوت و وحدت صفوف ما حتی تحسین و احترام ملت ایران و مردم آزاده جهان را بسوی معلم ایرانی جلب کرد و موجب اعتلاء مقام دانش و فضیلت گردید با توجه بآنچه گفتیم امروز معلمین پایتخت به نمایندگی معلمین سراسر ایران تصمیم میگیرند که باعتصاب یازده روزه خود پایان دهند. در آستانه پایان اعتصاب در این لحظه که نهال مبارزات ما به ثمر رسیده است احساس میکنیم که جای یک معلم بزرگ یک همکار دانشمند جان باخته در صفوف ما خالی است. اندوه و حسرتی شدید در دل‌های ما موج میزند. دکتر خانعلی که در آغاز مبارزه، پیشاهنگ صفوف ما و سرباز مدافع نخستین سنگر حق و عدالت بود در پایان مبارزه ما را تنها گذاشته است و بظاهر در شادمانی روز پیروزی شرکت ندارد. اما اطمینان داریم که آن روح بزرگ از این سرنوشت خرسند و اینک در اجتماع بزرگ ما و بر فراز سر ما قرار دارد. امروز پیکر او از ما دور است اما همیشه دل‌های ما و معلمین آینده ایران بسوی او، و با او خواهد بود. ما با روح جاویدان او و با خون گرم و جوشان او پیمان میندیم که همواره و در همه جا در مدرسه و در صف مبارزه از روح پر فتوح او الهام گیریم و بکوشیم که همکاران شایسته‌ای برای او باشیم و سنت فضیلت و دلاوری و حق طلبی او را همواره جاویدان نگاهداریم.

درباره پایان اعتصاب

اعلامیه شماره ۱۴ معلمین پایتخت

جمعه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

باشگاه مهرگان

همکاران گرامی، معلمین و فرهنگیان ایران

بیاری خداوند مهربان توانا و به پشتیبانی ملت بزرگوار و حق پرست ایران طبقه معلم در مبارزه عظیم خود برای حق و عدالت پیروز شد و اینجانب بموجب تصمیم مجمع عمومی معلمین در باشگاه مهرگان در روز جمعه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰ پایان موفقیت آمیز اعتصاب ۱۱ روزه معلمین ایران را اعلام مینمایم. بموجب این تصمیم از صبح روز شنبه ۲۳ اردیبهشت ماه کار مقدس خود را با شوق و امید و دلگرمی و سرافرازی آغاز نمائید، بکوشید که همواره برای ملت ایران فرزندان حق شناس و وفادار و برای فرزندان ایران مریبانی دلسوز و فداکار باشید.

محمد درخشش

اعلامیه شماره ۱۵ معلمین ایران

جمعه ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰
باشگاه مهرگان

همکاران گرامی، دبیران، آموزگاران، فرهنگیان ایران:

شما در مبارزه خود برای تامین حقوق خود پیروز شدید. اکنون نوبت کار و کوشش صمیمانه در راه سعادت دانش آموزان فرا رسیده است. از همان روز آغاز اعتصاب آنچه که دل‌های ما را بشدت رنج میداد بروز وقفه در کار تحصیلی فرزندان و برادران و خواهران ما، دانش آموزان عزیز ما بود زیرا معلم ایرانی بهبود وضع تحصیلی فرزندان ایران و تامین سعادت آنان را تنها وظیفه و هدف خود میداند و تحصیل حداقل وسائل همیشه خود را برای آن میخواهد که توانائی انجام این وظیفه مقدس را داشته باشد و بتواند این بار سنگین مسئولیت را بسر منزل برساند. بهمین مناسبت از همان آغاز کار جبران عقب ماندگی تحصیلی آنان را نخستین وظیفه خویش پس از حصول پیروزی اعلام کردیم. محبت‌های گرم و عواطف و احساسات بی‌آلایشی که در تمام مراحل مبارزه از این نوجوانان حق شناس پاکدل دیدیم این وظیفه را حتمی تر و سنگین تر کرده امروز که کار و وظیفه مقدس خود را از سر میگیریم هر معلم وظیفه دارد که در این بازپسین روزهای سال تحصیلی حداکثر کوشش و توانائی خود را در اتمام برنامه‌های تحصیلی و رفع اشکالات درسی دانش آموزان عزیز بکار بندد و از این راه در استواری بنیان فضیلت و اخلاق و وظیفه شناسی در قلوب پاک نسل جوان بکوشد و ایمان محکم و وفاداری عمیق خود را بوظیفه خطیر و مقدسی که بر عهده دارد باثبات رساند. بنابراین بموجب این اعلامیه هر معلم در هر نقطه کشور که باشد موظف است که با انجام کار هرچه بیشتر و تشکیل کلاسهای فوق العاده در تمام روز تا مدت لازم عقب ماندگی شاگردان خود را جبران نماید. کوچکترین مسامحه در اجرای این منظور تخلف از تصمیمات صنفی و موجب مسئولیت عظیم وجدانی و مورد بازخواست شدید معلمین ایران خواهد بود.

محمد درخشش

قیام ۱۲ اردیبهشت ماه معلم راهنما و راهگشای انقلاب ۲۲ بهمن ماه ۵۷ بود
در انقلاب ۲۲ بهمن ماه بسیاری از تجربیات و برنامه های مبارزاتی جامعه معلمان

ایران بمورد اجرا گذاشته شد از جمله تشکیل مجالس ختم در سراسر کشور بمناسبت شهادت دکتر خانعلی و اعتصاب عمومی معلمان و دانش‌جویان و دانش‌آموزان عیناً بعنوان موفق‌ترین برنامه‌های مبارزاتی مورد استفاده قرار گرفت. این گونه برنامه‌ها بهترین و موثرترین ضربه در فلج کردن و از پای در آوردن نظامهای استبدادی است.

ملت هند نیز با چنین راه و روش مبارزاتی هم‌امپراطوری هند را بزانو در آورد و هم استقلال خویش را بازیافت.

در سراسر دنیا تا کنون هیچ ملتی از طریق اسلحه و ترور و وحشت و آدمکشی و خون‌ریزی به استقلال و آزادی دست نیافته است. اینگونه روشهای خشونت‌آمیز فقط در یک کودتا برای سقوط رژیم حاکم بکار گرفته میشود که بفرص موفقیت حاصلش روی کار آمدن یک رژیم خونخوارتر است.

اطلاعات شنبه ۲۳ اردیبهشت ماه ۱۳۴۰

معلم و شاگرد در آغوش هم اشک شوق ریختند

* امروز شاگردان معلمان خود را گل باران کردند. احساسات پر شور و بی سابقه امروز در روابط معلم و شاگرد جریان تازه‌ای بوجود آورد.

امروز مدارس یکپارچه شور و احساسات بود. پیروزی معلمان و استقبال عظیمی که امروز در دبستان‌ها و دبیرستانها از آنها بعمل آمد دوستی و علاقه معلم و شاگرد را بیش از پیش محکم ساخت. خاطره شهادت دردناک شادروان دکتر خانعلی بر شادی‌های امروز سایه غم انگیزی افکنده بود. اولیاء شاگردان باتفاق فرزندانشان معلمان را در آغوش می کشیدند و به پایشان گل میریختند. صحنه‌های شورانگیز امروز تا حال در دبیرستانها و دبستانها سابقه نداشته است.

احساسات بی سابقه

صبح امروز وضع مدارس تهران بسیار دیدنی بود و کلیه دانش‌آموزان پیروزی معلمان خود را جشن گرفته و با خواندن سرود و کف زدنهای شدید پیروزی آنان را تبریک میگفتند. بسیاری از شاگردان امروز همراه اولیاء خود به مدرسه آمده بودند تا آنها را نیز در این شادی بزرگ شریک سازند.

موج احساساتی که امروز سراسر دبستانها و دبیرستانهای تهران فرا گرفته بود، و اشک‌های شادی که در چشم معلمان و شاگردان جمع شده بود منظره‌ای فراموش‌نشدنی

بوجود آورده بود. در هر جا که نزدیک مدرسه گل فروشی بود شاگردان با دسته‌های گل از صبح زود در مدرسه حاضر شده بودند تا به بهترین شکلی که میتوانند سپاس خود را نسبت به مربیان خود ابراز دارند. معلمین و شاگردان بی ریا یکدیگر را در آغوش می‌گرفتند و اشک شوق میریختند.

کیهان شنبه ۲۳ اردیبهشت ماه ۴۰

امروز در کلیه مدارس کشور دانش آموزان بپا خاستند و یک دقیقه برای مرحوم دکتر خانعلی سکوت کردند

صبح امروز در خیابان‌های تهران دختران و پسران دانش آموز در حالیکه کیف و کتاب خود را در دست داشتند بطرف مدارس میرفتند.

در این یازده روز با تعطیل مدارس اتوبوسها خلوت تر از روزهای قبل شده بود، ولی صبح امروز مجدداً دانش آموزان در صفوف اتوبوس قرار گرفتند و بر طول صفها افزوده شد.

زنگ اول صبح امروز در مدارس تهران بیشتر به بحث در مورد و نحوه کشته شدن دکتر خانعلی و خواسته‌های معلمین گذشت زیرا شاگردان اظهار علاقه میکردند که چگونگی این حادثه و همچنین تقاضای معلمین خود را از زبان خود آنها بشنوند. معلمین نیز با علاقه تمام این پیشنهاد شاگردان خود را پذیرفته و ماجرا را بهمان نحو که اتفاق افتاده بود برای شاگردان خود توضیح میدادند.

یک دقیقه سکوت

امروز در سر کلاسها بخاطر کشته شدن مرحوم دکتر خانعلی یک دقیقه سکوت اعلام شد و شاگردان در حالیکه پشت میزهای خود ایستاده بودند یکدقیقه سکوت نمودند و در هر کلاس یکی از شاگردان پس از یک دقیقه سکوت سخنانی در مورد پشتیبانی دانش آموزان از معلمین خود اظهار میداشتند.

خشنودی معلمین شهرستانها

گزارشهای تلفنی و تلگرافی خبرنگاران ما در شهرستانها حاکیست بعد از انتشار خبر مربوط به اعلامیه باشگاه مهرگان از رادیو ایران مبنی بر تامین نظر فرهنگیان، از

صبح دیروز معلمین کلیه شهرستانها اعتصاب خود را شکسته و در مدارس حضور یافته‌اند در کلاسهای درس شور و نشاط فوق العاده‌ای حکمفرما شده و دانش آموزان از پیروزی معلمین خود و از اینکه پس از مدتی تعطیل مشغول ادامه تحصیل شده‌اند خوشحالی میکنند. ضمناً معلمین نیز از پیروزی بزرگی که نصیبشان گردیده است خشنودند و با نهایت علاقمندی در کلاسها بتدریس پرداخته‌اند.

قیام و پیروزی معلم مهمترین درس تعلیم و تربیت و آزادی و آزادی و عدالت برای نسل جوان کشور بود زیرا به فرزندان کشور آموخت که در مقابل زور و ظلم و احقاق حقوق خود مقاومت کنند.

تشکیل مجمع عمومی برای اتخاذ تصمیم درباره قبول و یا رد وزارت فرهنگ

بدنبال پیروزی معلم و مردم ایران و تسلیم کامل رژیم باجرای مواد قطعنامه باشگاه مهرگان که منجر بسقوط دولت و انحلال مجلسین فرمایشی گردید، وزارت فرهنگ نیز در اختیار جامعه معلمان قرار گرفت و این یکی دیگر از پیروزیهای معلم در قیام ۱۲ اردیبهشت ماه بود زیرا رژیم بالاجبار، وزارت فرهنگ را بکسی تحویل داد که چند روز قبل از این قیام، او را در زندان قزل قلعه بجرم قیام بر علیه حکومت مشروطه سلطنتی در دادگاه نظامی بمحاکمه کشیده بود.

پس از پیشنهاد وزارت فرهنگ به درخشش، برای اتخاذ تصمیم در قبول و یا رد این پیشنهاد، مجمع عمومی جامعه با شرکت اکثریت قریب به اتفاق معلمان در باشگاه مهرگان تشکیل و پس از مباحثات کاملی که پیرامون آن صورت گرفت، این مجمع به اتفاق آراء وزارت درخشش را تصویب نمود. اما عوامل رژیم از همان اولین روزهای «حکومت معلم» بر وزارت فرهنگ، بمبارزه و خرابکاری علیه حکومت جامعه معلمان ایران بر فرهنگ پرداخت. بعنوان مثال هنوز یک هفته نگذشته بود که طبق تصمیم جلسه محرمانه وزیر دربار با نمایندگان ساواک و چند نفر از تصفیه شدگان وزارت فرهنگ گروههایی از اوباش و چاقوکشان و میدان داران در صحن وزارت فرهنگ دست به تظاهرات علیه وزیر فرهنگ و کادر جدید مسئولان آموزشی با شعارهای «کمونیست» «توده‌ای» و «خرابکار» زدند و تصمیم به مضروب کردن آنها داشتند و چون طبق اظهارات تلفنی رئیس کلانتری ۲ در میدان بهارستان «مقامات بالا» دستور عدم جلوگیری

از این تظاهرات را داده بودند در زمانی کوتاه هزاران نفر از معلمان و دانش آموزان مدارس اطراف بسوی وزارت فرهنگ شتافتند و میتینگ دهندگان را از صحن خانه خویش راندند.

وزارت فرهنگ (وزارت خانه های آموزش و پرورش - علوم و آموزش عالی، فرهنگ و هنر و سازمانهای اوقاف و تربیت بدنی) در حکومت یکساله معلم در دوران یکساله حکومت معلم بر فرهنگ بدین دلیل حکومت در دست معلمان و استادان بود که مسئولان استانها و شهرستانها و روسای دانشگاهها و سایر موسسات آموزشی مستقیماً با آراء عمومی معلمان و استادان محلی انتخاب میشدند. این سیستم دموکراسی هم بمنزله یک مرحله آموزشی و تمرین دموکراسی برای معلمان و استادان و دانشجویان و دانش آموزان بود و هم آنها را بمعجزات و کرامات آزادی تفکر در سازمانهای آموزشی در زمینه پیشرفتهای تحصیلی و کار دسته جمعی آگاه ساخت و هم دست دربار و ساواک و بستگان و نزدیکان شاه و سایر عوامل بانفوذ حکومتی را از دخالت در امور وزارت فرهنگ و انتصابات موسسات آموزشی کوتاه ساخت زیرا با اجرای انتخابات دیگر امکان تحمل افراد مورد نظرشان به فرهنگ کشور منتفی شد. در تغییرات اساسی در کادر سازمانهای آموزشی کشور حتی تعدادی از بستگان و نزدیکان دکتر امینی نخست وزیر از کار برکنار شدند.

در این مدت کوتاه، وزارت فرهنگ از همه افراد فاسد و اعضای مخفی ساواک (تا آنجا که امکان شناسائی بود) تصفیه شد و پاکترین و شریفترین فرهنگیان منتخب معلمان و استادان زمام امور و تعلیم و تربیت را بعهده گرفتند.

دست برادران و خواهران شاه و دلان داخلی و خارجی آنها از حفریات باستانشناسی قطع گردید و تمام تلاشهای آنها برای تصرف گنجینه های تاریخی باستانی از جمله گنجینه های تپه مارلیک نقش بر آب شد. ثروت های کلان اوقاف از ید غارتگران صاحب نفوذ و متولیان مذهبی که بر خلاف وقف نامه های واقفین بر این اموال چنگ انداخته بودند بیرون کشیده شد و با عایدات و اجاره بهای این منابع عظیم مالی هزاران مدرسه در سراسر شهرها و روستاهای کشور در زمینهای اوقاف بنا گردید.

حقوق استادان بالا رفت و حقوق معلمان از صرفه جوئیهای وزارت فرهنگ و پولهای که به یغما میرفت بدو برابر رسید. این صرفه جوئیها از حقوق هزاران کارمندی بدست

آمد که وجود خارجی نداشتند اما اسامی آنها در لیست حقوق بگیران بود. از مدرسی که مدیر و ناظم و محل اجاره‌ای داشتند اما چنین مدرسی فقط در خیال دزدان و دغلكاران ساخته شده بود. از قطع مخارج تحصیلی هزاران نفر از فرزندان اغنیا و هیئت حاکم در خارج و درباریان و تیمسارانی که حسب الامر ملوکانه از کیسه وزارت فرهنگ در خارج کشور به اصطلاح تحصیل میکردند و بعضی از آنها سالها از خارج مراجعت کرده بودند ولی بعنوان دانشجوی خارج کشور هزینه تحصیلی دریافت میکردند. با بخشی از بودجه قطع هزینه های تحصیلی اشراف زادگان، هم صدها مدرسه در روستاها ساخته و افتتاح شد و هم صرف هزینه تحصیلی تعدادی از نوابغ بی بضاعت در خارج کشور شد. از انحلال دهها تشکیلات و ادارات زائد و مزاحم - از اخراج و انتظار خدمت هزاران نفر از بستگان دور و نزدیک هیئت حاکم و ساواکیها که بدون کوچکترین انجام وظیفه حقوق می‌گرفته و ماموران مخفی ساواک بودند - از حقوق و مزایای کلان هزاران نفر پشت میز نشینان بیکاره و مزاحم و سربرار جامعه، بعنوان مثال کارمندان فرهنگ استان تهران از ۷۵۰ نفر به چهل و پنج نفر تقلیل یافت. از تخلیه ساختمان هائی که برای ادارات زائد و مدارس بچند برابر قیمت با گرفتن رشوه اجاره کرده بودند - از حذف مشاغل سفارت و سرپرستی‌ها و بورسهای مسافرتی نازپروردگان - از قطع اعاناتی که از بودجه وزارت فرهنگ پرداخت میشد از قبیل اعانه سالی هشتاد میلیون ریال به اشرف پهلوی بنام کمک به سازمان خدمات شاهنشاهی و کلوب‌ها و باشگاههای نظیر باشگاه شعبان جعفری - از استرداد حق التالیف‌های صدها کتاب از مولفین سفارشی و فرمایشی که کتابی ننوشته بودند اما حق التالیف آنها قبلاً گرفته بودند و.....

در یکساله حکومت معلم طرح چهار بیمارستان عظیم برای فرهنگیان با تعیین بودجه و زمین کافی تهیه شد و حتی ساختمان یکی از این بیمارستانها آغاز گردید - زمینهای وسیعی در نقاط مختلف برای مسکن فرهنگیان اختصاص یافت و..... ولی پس از پایان حکومت یکساله معلم بر فرهنگ تمام این طرحها متوقف و از دستور کار فرهنگ خارج شد و زمینهای اوقافی و غیر اوقافی برای این برنامه از ید وزارت فرهنگ خارج و به ارتش و موسسات دیگر واگذار گردید.

افزایش حقوق فرهنگیان به حدود دوبرابر که در آن زمان بالاترین رقم حقوق کارمندان دولت بود موجب گشت که بهترین مغزها و جوانان فارغ التحصیل در رشته های گوناگون برای تدریس به وزارت فرهنگ روی آوردند و استخدام شدند و تعداد داوطلبان در دانشسراهای وزارت فرهنگ برای معلمی بجائی رسید که برای انتخاب بهترین آنها

امتحانات ورودی برگزار شد.

وزارت فرهنگ از فراماسونها پاک سازی شد از جمله دکتر قربان یکی از سران این سازمان در ایران از ریاست دانشگاه شیراز برکنار شد. فریدون توللی در نوشته مفصلی که در صفحات ۳۸۲ تا ۳۸۶ جلد سوم کتاب (فراموشخانه و فراماسونری در ایران) نوشته اسمعیل رائین بچاپ رسیده است با بر شمردن اعمال ضد ملی و ضد مملکتی این فرد صاحب نفوذ در تمام شئون مملکتی، با تحسین و ستایش از وزیر فرهنگ در برکناری او، این اقدام وزارت فرهنگ را یکی از برجسته ترین اصلاحات این وزارتخانه اعلام نموده است. مبارزه جامعه معلمان با سازمان فراماسونری موجب گشت که محمد درخشش در هر دو بار نخست وزیری آقای شریف امامی رئیس فراماسونری ایران بزدان افتاد.

لازم به ذکر این مسئله است که در اواخر حکومت معلم گروهی از محققان و صاحب نظران مأمور رسیدگی مجدد به مدارک تحصیلی از خارج برگشتگان با تعداد نسبتاً زیادی از مدارک تحصیلی بی اعتبار متعلق به صاحبان مقام و حتی استادان دانشگاه برخورد نمودند. از جمله در این بازنگری دریافتند که آقای شریف امامی فقط به اخذ مدرک فنی لوکوموتیورانی از خارج نائل آمده است. وزارت فرهنگ در شرف تکمیل این بازرسی و اعلام این افتضاح بود که عمر یکساله حکومت معلم پایان پذیرفت.

در یکسال حکومت معلم بر فرهنگ کلیه مستشاران آمریکائی وزارت فرهنگ که سرنوشت تعلیم و تربیت کشور را در اختیار گرفته بودند از کار برکنار و به کشور خود مراجعت نمودند. و تلاشهای سفیر آمریکا در حفظ و نگهداری آنها بجائی نرسید. برنامه نوین و ضد استعماری فرهنگ در تمام سطوح بر اساس شکوفائی استعدادها و تقویت شخصیت و استقلال روحی جوانان در پرتو تفکر آزاد، برای نیل به استقلال اقتصادی و خود کفائی با مشارکت شوراهای معلمان و استادان و گروهی از متفکران و روشنفکران و متخصصان و دانشمندان کشور تهیه و تنظیم گردید و در شرف اجرا بود که عمر یکساله حکومت معلم پایان یافت. پس از پایان حکومت یکساله معلم همه این برنامه ها بایگانی شد. مبارزه با بیسوادی بطور جدی بعنوان یک جهاد ملی علیه بیسوادی دنبال شد و گروه کثیری از دانشجویان و دانش آموزان و معلمان و مردم ایران در سراسر کشور این وظیفه مقدس را بعهده گرفتند و..... اما عمر کوتاه و یکساله حکومت معلم اجازه نداد تا این تحولات اساسی در وزارت فرهنگ ادامه یابد.

تصفیه دامنه دار در کادریهای دانشگاهی و فرهنگی پس از اتمام حکومت معلم

پس از مراجعت شاه از آمریکا و اطمینان از برخورداری از حمایت کامل آن کشور، او برای هموار ساختن جاده دیکتاتوری مطلق العنان خویش با انتصاب علم به نخست وزیری به سرکوبی تمام طرفداران قانون اساسی پرداخت و به منظور متلاشی کردن جامعه معلمان ایران درخشش را نیز به کابینه علم دعوت نمود تا از او سلب حیثیت اجتماعی و اعتماد کند اما با پاسخ منفی بدین دعوت بلافاصله تصفیه دامنه دار در وزارت فرهنگ آغاز گردید و همه افراد فاسد و تصفیه شده در حکومت معلم با ارتقاء بمقامات بالاتر زمام فرهنگ کشور را بدست گرفتند و همه آنها که از طرف استادان و معلمان انتخاب شده بودند از کار برکنار و اغلبشان به محل های دیگر تبعید شدند و گروه گروه از فعالین جامعه در تهران و شهرستانها بزندان فرستاده شدند. از جمله محمد درخشش برخلاف تمام قوانین استخدامی کشور از خدمت اخراج و بوسیله سرتیپ شهرستانی که به پاداش قتل دکتر خانعلی بسرعت به درجه سرتیپی «مفتخر» و به ریاست پلیس تهران منصوب شده بود مانند یک فرمانده فاتح! با چند کامیون پلیس منزل او را محاصره و وی را دستگیر و به زندان تحویل داد (جالب توجه است که نظام ولایت فقیه نیز درخشش را از خدمت اخراج کرد). باشگاه مهرگان باشغال قوای انتظامی درآمد و برای بار دوم کلیه مدارک و اموال آن بغارت رفت.

کلاسهای شبانه باشگاه مهرگان که برای دانش آموزان بی بضاعت باز شده بود تعطیل گردید. شاه در نطق خود در جلسه افتتاحیه مجلس سنا به جامعه معلمان حمله کرد و اضافه حقوق معلمان را موجب رکود اقتصادی و تورم دانست و عاملین اضافه کردن حقوق معلم را «عوامفریب» خواند و این خبر بصورتی گسترده در روزنامه های اطلاعات و کیهان و رادیو و تلویزیون پخش گردید. برای پاسخ بدین ادعای باطل در همان موقع جامعه معلمان که بطور مخفی فعالیت داشت در بیانیه مستدلی با آمار و ارقام که بطور وسیع منتشر گردید ثابت نمود که تمام اضافه حقوق معلمان از صرفه جوییهای وزارت فرهنگ و بودجه ای که به یغما میرفت پرداخت گردیده است. با قانون جدید استخدام که فقط برای تنبیه و گوشمالی معلمان ایران به تصویب رسید حقوق معلمان تنزل یافت و..... همه این تزییقات بمنزله هشدار بود بملت ایران تا دیگر مردم مبارز فکر اعتراض و اعتصاب را از سر بیرون نکنند.

اما با همه این فشارها و تضيیقات، جامعه معلمان ایران با فعالیتهای زیرزمینی خویش لحظه‌ای در مبارزه در راه آزادی و تلاش برای حاکمیت اراده ملت که یگانه پشتوانه یک فرهنگ مستقل و مترقی و آزاد است دست نکشیده و نخواهد کشید.

پیشگیری‌های رژیم برای جلوگیری از تکرار جنبش‌های مردمی

قیام ۱۲ اردیبهشت ماه معلم که در همان روز اول منجر به قیام مردم ایران علیه استبداد و فساد دستگاه حکومتی گشت بعنوان بزرگترین زنگ خطر، رژیم را از وضع ناپایدار خویش و عدم رضایت عمومی آگاه ساخت. بهمین دلیل شاه از یکطرف انقلاب سفید «شاه و مردم» را با توصیه آمریکا برای جلب رضایت مردم، خاصه روستائیان و کارگران آنهم بدست فاسدترین عوامل هیئت حاکمه به پیش کشید، از طرف دیگر برای خفه کردن هر صدائی پیچ و مهره‌های دیکتاتوری را بسرعت محکمتر نمود تا جائیکه ساواک بدان درجه قدرت یافت که فعال مایشاء و حاکم به سرنوشت مردم ایران گشت و بسیاری از مقامات اصلی و مهم مملکتی عضو و گزارش دهنده این سازمان مخوف بودند.

اما همه این پیش‌گیریها نتیجه‌ای معکوس داشت زیرا بالاخره دیگ بخار منفجر گشت و سیل خروشان از انسانهای خشمگین در سراسر کشور سرازیر شد و رژیم را ساقط کرد.

مبارزات جامعه معلمان

تا نیل به حاکمیت اراده ملت همچنان ادامه خواهد داشت

اسناد و مدارک مبارزاتی طولانی جامعه معلمان ایران بیانگر آنست که تلاش این جامعه برای رهایی ملت ایران از عقب‌ماندگی و نیل به دموکراسی برای در دست گرفتن سرنوشت خویش در کلیه شرایط نامساعد ادامه داشته و خواهد داشت زیرا وظیفه و رسالت معلمان پاره کردن زنجیرهای اسارت فکری جامعه و اعتلای توانائیهای فکری و علمی و اجتماعی و فنی و اخلاقی و تجربی ملت ایران برای درک معجزات و کرامات آزادی و حاکمیت قانون بمنظور در دست گرفتن سرنوشت خویش است. تلاش ما برای ایجاد پایگاهی اجتماعی به منظور حفاظت ارزشها و خصائل معنوی و احیای آزادیهای

اساسی و مبارزه خستگی ناپذیر با فساد و انحطاط و ظلم و بیدادگری و جلوگیری از تجاوز بغرور و شخصیت و حقوق انسانی و اجتماعی ملت ایرانست. تاریخ مبارزات ملت ایران گواه بر آنست که همه جنبش‌ها و نهضت‌ها برای پاره کردن زنجیرهای اسارت ملت ایران از صحنه مدارس و دانشگاهها و از کانون روشنفکران و متفکران متعهد و مبارز برخاسته است.

ما می‌خواهیم زندگی و سیاست را از چنگال دروغ و فساد و فریب و خرافات نجات دهیم و به دست فضیلت و تقوی و پاکدامنی بسپاریم.

جامعه معلمان ایران با متجاز از نیم قرن سوابق مبارزاتی، محصول سیاستهای روز نیست. این جامعه سازمان مستقلی است که تنها به ملت ایران اتکا دارد.

جامعه معلمان ایران در دوران انقلاب نیز در صفوف اول مبارزات مردم ایران بود اما هیچگاه و در هیچ شرایطی حتی در بحبوحه قدرت و محبوبیت آقای خمینی از او حمایت ننمود و دعوت مستقیم وی را برای همکاری بر طبق مدارک موجود و اخبار روزنامه‌های اولین روزهای پیروزی انقلاب، رد کرد و از ابتدا به مبارزه علیه رژیم کنونی برخاست زیرا هدف اجتماعی جامعه معلمان ایران حاکمیت اراده ملت است نه حاکمیت فرد.

جامعه معلمان ایران آرزومند و مصمم است که تمام تجربیات متجاوز از نیم قرن مبارزاتی خویش را که بخشی از ثروت و سرمایه معنوی مردم است در خدمت آزادی و حاکمیت اراده ملت ایران به کار برد.

نظری کوتاه به تاریخچهٔ جامعهٔ معلمان ایران

رسالت مشترک جامعهٔ معلمان و معلمان جامعه

جامعهٔ معلمان ایران در طول متجاوز از نیم قرن حیات پر نشیب و فراز خود با مبارزات «صنفی - سیاسی» خویش علاوه بر دفاع از حقوق معلمان، نقشی فعال نیز در مبارزات ملت ایران داشته است. این جامعه با تأسیس باشگاه مهرگان (مرکز فعالیتهای علمی و فرهنگی و اجتماعی و سیاسی معلمان و متفکران و روشنفکران جامعه).

انتشار روزنامه مهرگان برای معلمان و متفکران - انتشار مجله مهرگان برای دانشجویان و دانش آموزان - تألیف و ترجمه و انتشار صدها جلد کتاب و نشریه - تشکیل صدها نمایشگاه و مسابقه علمی و هنری ملی و بین‌المللی - دعوت از دانشمندان داخلی و خارجی، همواره رابطه معلمان و متفکران را با تحولات اجتماعی و علمی و فرهنگی و سیاسی دنیا برقرار ساخته است و بعنوان یکی از اعضای قدیمی جامعه جهانی معلمان پیوند خویش را با معلمان سراسر جهان استوار ساخته است.

تلاش جامعه معلمان در ملی شدن صنعت نفت - نبرد این جامعه با دو جناح حزب توده و هیئت حاکمه - مبارزات اصولی جامعه در مجلس هیجدهم بوسیله محمد درخشش نماینده معلمان در مجلس در دفاع از حقوق کارگران، دهقانان و زحمتکشان - دفاع از دکتر محمد مصدق زندانی رژیم از طریق استیضاح دولت در مجلس دورهٔ هیجدهم قسمتی از تاریخ مبارزات معلمان ایران در گذشته است. تلاش و مبارزات جامعه معلمان ایران در طول حیات خویش برای دستیابی به حاکمیت اراده ملت همواره با همه گونه جانبازیها، زندانها، تبعیدها، محرومیتها و در بدریهای اعضای آن توأم بوده است. معلمی در کشورهای نظیر ایران یک حرفه و شغل نیست بلکه یک خدمت مقدس سرباز است آنهم سربازی که دائماً در جبهه‌های جنگ دانش علیه جهل بسر میبرد و این تنها رسالت معلمان حرفه‌ای نیست بلکه معلمان جامعه یعنی متفکران و روشنفکران مبارز و متعهد نیز از سربازان همیشگی این جبههٔ نبردند. به همین دلیل است که این قشر عظیم همواره در صفوف اول قربانیان رژیمهای دیکتاتوری خاصه رژیم کنونی بوده‌اند زیرا وظیفهٔ اصلی ما نبرد دائمی با حامیان داخلی و خارجی جهل و عقب‌ماندگی یعنی شرکت سهامی استبداد و استعمار و تلاش به‌خاطر بر خورده‌اری ملت ایران از کرامات و معجزات آزادی و حاکمیت خویش است.

بخشی از انتشارات
جامعهٔ معلمان ایران در خارج از کشور



- ۱ - هشتاد سال بسوی سراب
- ۲ - روز معلم
- ۳ - نظری تحقیقی دربارهٔ حادثهٔ آفرینیهای رژیم بنام مبارزه با کمونیسم
- ۴ - دموکراسی خودمانی
- ۵ - مشکلات و مسائل ایران
- ۶ - مانیفست «فرهنگی - سیاسی» جامعهٔ معلمان ایران
- ۷ - باروت انقلاب
- ۸ - طاعون جانشین طاغوت
- ۹ - راهگشای آینده
- ۱۰ - خمینی و محکومیت در بیشگاه افکار عمومی جهان
- ۱۱ - استبداد، دموکراسی و نهضت ملی

Iran Teachers Association:
P.O.Box 6257
Washington, D.C. 20015
U.S.A.

تلفن: ۷۹۸۲-۹۰۷-(۳۰۱)
فاکس: ۲۴۳۶-۹۰۷-(۳۰۱)